

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

12 päivänä heinäkuuta 2018*

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Sähkökaapeli Euroopan markkinat – Päätös, jolla SEUT 101 artiklan rikkominen todetaan – Yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen – Kilpailusääntöjen rikkomisesta vastuuseen joutuminen – Olettama – Arviointivirhe – Syyttömyysolettama – Oikeusvarmuus – Yksilöllisen vastuun periaate – Täysi harkintavalta

Asiassa T-419/14,

The Goldman Sachs Group, Inc., kotipaikka New York, New York (Yhdysvallat), edustajinaan asianajajat W. Deselaers, J. Koponen ja A. Mangiaracina,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinaan C. Giolito, L. Malferrari, H. van Vliet ja J. Norris-Usher,

vastaajana,

jota tukevat

Prysmian SpA, kotipaikka Milano (Italia), ja

Prysmian Cavi e Sistemi Srl, kotipaikka Milano,

edustajinaan asianajajat C. Tesauro, F. Russo ja L. Armati,

väliintulijoina,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta yhtäältä [SEUT 101] artiklan ja [ETA-]sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia AT.39610 – Sähkökaapelit) 2.4.2014 annetun komission päätöksen C(2014) 2139 final kumoamiseksi kantajaa koskevilta osin ja toisaalta kantajalle määrätyn sakon määrän alentamiseksi,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A.M. Collins sekä tuomarit M. Kancheva (esittelevä tuomari) ja R. Barents,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Grzegorzcyk,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 28.3.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,
on antanut seuraavan

tuomion

I Asian tausta

A Kantaja ja kyseessä oleva ala

- 1 Kantajana oleva The Goldman Sachs Group, Inc. on amerikkalainen yhtiö, joka toimii liikepankkina ja sijoitusyhtiönä maailman tärkeimmissä rahoituskeskuksissa. Se oli 29.7.2005–28.1.2009 GS Capital Partners V -rahastojen (jäljempänä GSCP V -rahastot) ja muiden läpikulkuyhtiöiden välityksellä Prysmian SpA:n ja Prysmian SpA:n kokonaan omistaman tytäryhtiön Prysmian Cavi e Sistemi Srl:n (jäljempänä PrysmianCS), aiemmin Pirelli Cavi e Sistemi Energia SpA, sittemmin Prysmian Cavi e Sistemi Energia Srl, välillinen emoyhtiö. Prysmian ja PrysmianCS muodostavat yhdessä Prysmian-konsernin, joka on maailmanlaajuinen toimija veden- ja maanalaisen sähkökaapelien alalla.
- 2 Veden- ja maanalaisia sähkökaapeleita käytetään veden ja maan alla sähkön siirtoon ja jakeluun. Ne jaetaan kolmeen ryhmään, joihin kuuluvat pienjännitteelle ja keskijännitteelle sekä suurjännitteelle ja erittäin suurelle jännitteelle tarkoitettuja kaapelit. Suurjännitteelle ja erittäin suurelle jännitteelle tarkoitettuja kaapelit myydään suurimmassa osassa tapauksia hankkeiden yhteydessä. Nämä hankkeet muodostuvat sähkökaapelien sekä tarpeellisten laitteiden, asennusten ja lisäpalvelujen yhdistelmästä. Suurjännitteelle ja erittäin suurelle jännitteelle tarkoitettuja kaapeleita myydään koko maailmassa suurille kansallisille verkko-operaattoreille ja muille sähköalan yrityksille ensisijaisesti julkisten hankintasopimusten yhteydessä.

B Hallinnollinen menettely

- 3 Ruotsalainen yhtiö ABB AB toimitti Euroopan yhteisöjen komissiolle 17.10.2008 päivätyllä kirjeellä joukon lausuntoja ja asiakirjoja, jotka koskivat rajoittavia kaupallisia menettelytapoja maan- ja merenalaisten sähkökaapelien valmistuksen ja toimituksen alalla. Nämä lausunnot ja asiakirjat toimitettiin sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetussa komission tiedonannossa (EUVL 2006, C 298, s. 17; jäljempänä sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annettu tiedonanto) tarkoitettuna sakosta vapauttamista koskevan hakemuksen yhteydessä.
- 4 ABB:n lausuntojen johdosta komissio suoritti 28.1.–3.2.2009 tarkastuksia Prysmianin ja Prysmian Cavi e Sistemi Energian sekä asianomaisten muiden eurooppalaisten yhtiöiden eli Nexans SA:n ja Nexans France SAS:n toimitiloissa.
- 5 Japanilaiset yhtiöt Sumitomo Electric Industries Ltd, Hitachi Cable Ltd ja J-Power Systems Corp. jättivät 2.2.2009 yhteisen sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 14 kohdan mukaisen hakemuksen sakosta vapauttamiseksi tai toissijaisesti kyseisen tiedonannon 27 kohdan mukaisen hakemuksen sakon määrän alentamiseksi. Ne toimittivat tämän jälkeen komissiolle muita suullisia lausuntoja ja muita asiakirjoja.

- 6 Tutkinnan kuluessa komissio lähetti [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 18 artiklan sekä sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 12 kohdan nojalla maan- ja merenalaisten sähkökaapelien valmistuksen ja toimituksen alalla toimiville yrityksille useita tiedonsaantipyyntöjä.
- 7 Komissio aloitti 30.6.2011 menettelyn ja laati väitetiedoksiannon seuraaville oikeudellisille yksiköille: Nexans France, Nexans, Pirelli & C. SpA, Prysmian Cavi e Sistemi Energia, Prysmian, Sumitomo Electric Industries, Hitachi Cable, J-Power Systems, Furukawa Electric Co. Ltd, Fujikura Ltd, Viscas Corp., SWCC Showa Holdings Co. Ltd, Mitsubishi Cable Industries Ltd, Exsym Corporation, ABB, ABB Ltd, Brugg Kabel AG, Kabelwerke Brugg AG Holding, nkt cables GmbH, NKT Holding A/S, Silec Cable SAS, Grupo General Cable Sistemas SA, Safran SA, General Cable Corporation, LS Cable & System Ltd, Taihan Electric Wire Co. Ltd ja kantaja.
- 8 Kaikki väitetiedoksiannon adressaatit osallistuivat 11.–18.6.2012 Furukawa Electricia lukuun ottamatta komissiossa järjestettyyn hallinnolliseen kuulemiseen.
- 9 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi 14.11.2012 antamallaan tuomiolla Nexans France ja Nexans v. komissio (T-135/09, EU:T:2012:596) ja 14.11.2012 antamallaan tuomiolla Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi Energia v. komissio (T-140/09, ei julkaistu, EU:T:2012:597) osittain tarkastuspäätökset, jotka oli osoitettu yhtäältä Nexansille ja Nexans Francelle ja toisaalta Prysmianille ja Prysmian Cavi e Sistemi Energialle, siltä osin kuin ne koskivat muita sähkökaapeleita kuin meren- ja maanalaisia suurjännitekaapeleita sekä näihin muihin kaapeleihin liittyvää materiaalia. Nexans ja Nexans France hakivat 24.1.2013 muutosta näistä tuomioista ensimmäiseen. Unionin tuomioistuin hylkäsi kyseisen valituksen 25.6.2014 antamallaan tuomiolla Nexans ja Nexans France v. komissio (C-37/13 P, EU:C:2014:2030).
- 10 Komissio teki 2.4.2014 päätöksensä C(2014) 2139 final [SEUT 101] artiklan ja [ETA-]sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia AT.39610 – Sähkökaapelit) (jäljempänä riidanalainen päätös).

C Riidanalainen päätös

1 Kyseessä oleva kilpailusääntöjen rikkominen

- 11 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetaan, että useat yritykset ovat osallistuneet eri ajanjaksojen aikana yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun SEUT 101 artiklan rikkomiseen ”maan- ja/tai merenalaisten (erittäin) suurjännitteisten sähkökaapelien alalla”. Komissio totesi lähinnä, että suurimmat eurooppalaiset, japanilaiset ja eteläkorealaiset meren- ja maanalaisten sähkökaapelien valmistajat olivat vuoden 1999 helmikuusta vuoden 2009 tammikuun loppuun osallistuneet monenvälisten ja kahdenkeskisten kokousten verkostoon ja luoneet yhteyksiä, jolla pyrittiin rajoittamaan kilpailua maan- ja merenalaisten (erittäin) suurjännitteisten sähkökaapelien hankkeiden osalta nimenomaisilla alueilla jakamalla markkinoita ja asiakkaita ja vääristämällä näin tavallista kilpailuprosessia (mainitun päätöksen 10–13 ja 66 perustelukappale).
- 12 Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että kartelli toimi pääasiallisesti kahdessa kokoonpanossa, jotka muodostivat sekalaisen kokonaisuuden. Sen mukaan kartellissa oli tarkemmin sanottuna kaksi seuraavaa osaa:
 - ”kartellin A/R-kokoonpano”, johon kuuluivat eurooppalaiset yritykset, joista käytettiin yleensä nimitystä ”R-jäsenet”, japanilaiset yritykset, joita kutsuttiin ”A-jäseniksi”, ja lopuksi eteläkorealaiset yritykset, joita kutsuttiin ”K-jäseniksi”. Mainitulla kokoonpanolla oli mahdollista saavuttaa tavoite alueiden ja asiakaskuntien jakamisesta eurooppalaisten, japanilaisten ja eteläkoreaalaisten

valmistajien välillä. Jakaminen tapahtui sellaisen ”kansallista aluetta” koskevan sopimuksen mukaan, jonka nojalla japanilaiset ja eteläkorealaiset valmistajat pidättäytyivät kilpailemasta hankkeista, jotka toteutettiin eurooppalaisten valmistajien ”kansallisella alueella”, kun taas viimeksi mainitut sitoutuivat pysymään poissa Japanin ja Etelä-Korean markkinoilta. Tämän lisäksi hankkeet jaettiin ”vientialueilla” eli muualla maailmassa lukuun ottamatta Yhdysvaltoja, joka noudatti tietyn ajanjakson ajan ”60/40 kiintiötä”, mikä merkitsi sitä, että 60 prosenttia hankkeista oli varattu eurooppalaisille valmistajille ja loput 40 prosenttia aasialaisille valmistajille;

- ”kartellin eurooppalainen kokoonpano”, jossa eurooppalaiset valmistajat jakoivat alueet ja asiakkaat Euroopan ”kansallisella alueella” toteutettavien tai eurooppalaisille valmistajille myönnettyjen hankkeiden osalta (ks. mainitun riidanalaisen päätöksen 3.3 kohta ja erityisesti kyseisen päätöksen 73 ja 74 perustelukappale).
- 13 Komissio totesi, että kartellin osallistajat olivat sopineet tietojen ilmoittamista koskevista velvoitteista jakosopimusten noudattamisen valvomiseksi (riidanalaisen päätöksen 94–106 ja 111–115 perustelukappale).
- 14 Kartellin eri osallistujilla kartellin täytäntöönpanossa olleen roolin perusteella komissio luokitteli ne kolmeen ryhmään. Komissio ensinnäkin määritteli kartellin ydinjoukon, johon kuuluivat yhtäältä eurooppalaiset yritykset Nexans France, Pirelli & C:n, aiemmin Pirelli SpA, tytäryritykset, jotka ovat osallistuneet peräkkäin kartelliin, ja Prysmian Cavi e Sistemi Energia ja toisaalta japanilaiset yritykset Furukawa Electric Co. ja Fujikura ja niiden yhteisyritys Viscas sekä Sumitomo Electric Industries ja Hitachi Cable ja niiden yhteisyritys J-Power Systems (riidanalaisen päätöksen 545–561 perustelukappale). Tämän jälkeen se erotti sellaisten yritysten ryhmän, jotka eivät kuuluneet ydinjoukkoon mutta joiden ei voitu kuitenkaan katsoa olevan kartellin vähäpätöisiä toimijoita, ja luokitteli tähän ryhmään ABB:n, Exsymin, Brugg Kabelin sekä Sagem SA:n, Safranin ja Silec Cablen muodostaman yksikön (mainitun päätöksen 562–575 perustelukappale). Se katsoi lopuksi, että Mitsubishi Cable Industries, SWCC Showa Holdings, LS Cable & System, Taihan Electric Wire ja nkt cables olivat kartellin vähäpätöisiä toimijoita (kyseisen päätöksen 576–594 perustelukappale).

2 Kantajan vastuu

- 15 Kantajan katsottiin olevan vastuussa sen vuoksi, että se oli 29.7.2005–28.1.2009 käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa Prysmianin ja Prysmian Cavi e Sistemi Energian emoyhtiönä.
- 16 Komissio ensinnäkin oletti erityisesti Euroopan unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä vahvistettujen periaatteiden valossa, että Prysmian oli vaikuttanut ratkaisevasti Prysmian Cavi e Sistemi Energian markkinakäyttämiseen ainakin 29.7.2005–28.1.2009 ja että kantaja oli vaikuttanut ratkaisevasti Prysmianin ja Prysmian Cavi e Sistemi Energian markkinakäyttämiseen ainakin 29.7.2005–3.5.2007 (riidanalaisen päätöksen 782 perustelukappale).
- 17 Komissio toiseksi päätteli kantajalla tytäryhtiöihinsä olevia taloudellisia, organisatorisia ja oikeudellisia yhteyksiä koskevan arvioinnin nojalla, että kantaja oli tosiasiallisesti vaikuttanut ratkaisevasti Prysmianin ja Prysmian Cavi e Sistemi Energian markkinakäyttämiseen ainakin 29.7.2005–28.1.2009 (riidanalaisen päätöksen 783 perustelukappale).

3 Määrätty sakko

- 18 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklan f alakohdassa kantaja määrätään maksamaan ”yhteisvastuullisesti” PrysmianCS:n ja Prysmianin kanssa 37 303 000 euron suuruinen sakko osallistumisestaan kartelliin 29.7.2005 ja 28.1.2009 välisen ajanjakson aikana.

- 19 Komissio sovelsi sakkojen määrän laskemiseksi asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohtaa ja [mainitun] artiklan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annetuissa suuntaviivoissa (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä sakkojen laskennasta annetut vuoden 2006 suuntaviivat) esitettyä menetelmää.
- 20 Komissio ensinnäkin vahvisti sakkojen perusmäärän osalta – määritettyään ensin sakkojen laskennasta annettujen vuoden 2006 suuntaviivojen 18 kohdan mukaisesti asianmukaisen myyntiarvon (riidanalaisen päätöksen 963–994 perustelukappale) – mainittujen suuntaviivojen 22 ja 23 kohdan mukaisesti sen osuuden kyseisestä myyntiarvosta, joka antaa kuvan kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuudesta. Se katsoi tältä osin, että rikkominen kuului luonteeltaan vakavimpiin kilpailunrajoituksiin, mikä oikeutti 15 prosentin suuruisen vakavuuskertoimen. Se korotti samoin vakavuuskerrointa 2 prosenttiyksiköllä kaikkien adressaattien osalta yhteenlasketun markkinaosuuden ja kartellin, joka kattoi muun muassa Euroopan talousalueen (ETA) koko alueen, lähes maailmanlaajuisen maantieteellisen ulottuvuuden johdosta. Se katsoi lisäksi muun muassa, että eurooppalaisten yritysten käyttäytyminen vahingoitti kilpailua enemmän kuin muiden yritysten käyttäytyminen, koska sen lisäksi, että eurooppalaiset yritykset olivat mukana kartellin A/R-kokoonpanossa, ne olivat jakaneet keskenään sähkökaapelihankkeet myös kartellin eurooppalaisen kokoonpanon yhteydessä. Komissio vahvisti tästä syystä rikkomisen vakavuuden nojalla huomioon otettavan myynnin arvon osuuden 19 prosenttiin eurooppalaisten yritysten osalta ja 17 prosenttiin muiden yritysten osalta (mainitun päätöksen 997–1010 perustelukappale).
- 21 Rikkomisen kestoa koskevan korotuskertoimen osalta komissio vahvisti kantajan osalta 3,5 suuruisen kertoimen 29.7.2005 ja 28.1.2009 välisen ajanjakson osalta. Se sisällytti lisäksi sakon perusmäärään lisäsumman eli osallistumismaksun, jonka suuruus oli 19 prosenttia myynnin arvosta (riidanalaisen päätöksen 1011–1016 perustelukappale).
- 22 Komissio ei toiseksi todennut sakkojen perusmäärän korjausten osalta sellaisia raskauttavia seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa kunkin kartellin osallistujan osalta vahvistettuun sakon perusmäärään ABB:ta lukuun ottamatta. Se päätti sitä vastoin lieventävien seikkojen osalta ilmentää sakkojen määrässä sitä, miten suurella määrällä eri yritykset olivat osallistuneet kartellin täytäntöönpanoon. Se alensi siten kartellin vähäpätöisille toimijoille määrättävän sakon perusmäärää 10 prosentilla ja sellaisille yrityksille määrättävän sakon perusmäärää 5 prosentilla, joiden osallistuminen kartelliin oli normaalia. Se myönsi lisäksi Mitsubishi Cable Industriesille ja SWCC Showa Holdingsille Exsymin perustamista edeltävän ajanjakson osalta sekä LS Cable & Systemille ja Taihan Electric Wirelle 1 prosentin suuruisen lisäalennuksen sen johdosta, etteivät ne olleet olleet tietoisia tietyistä yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun kilpailusääntöjen rikkomiseen liittyvistä seikoista ja sen vuoksi, etteivät ne olleet vastuussa niistä. Kartellin ydinjoukkoon kuuluville yrityksille, ja myös kantajalle, ei sitä vastoin myönnetty mitään alennusta sakon perusmäärästä (riidanalaisen päätöksen 1017–1020 ja 1033 perustelukappale). Komissio myönsi lisäksi sakkojen laskennasta annettujen vuoden 2006 suuntaviivojen mukaisesti 3 prosentin suuruisen lisäalennuksen Mitsubishi Cable Industriesille määrätyn sakon määrästä sen vuoksi, että tämä oli tehnyt tehokkaasti yhteistyötä sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetusta tiedonannosta riippumatta (mainitun päätöksen 1041 perustelukappale).

II Asian käsittelyn vaiheet sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

- 23 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 17.6.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä.

- 24 Prysmian ja PrysmianCS pyysivät unionin yleisen tuomioistuimien kirjaamoon 2.10.2014 toimittamallaan asiakirjalla ja European Private Equity and Venture Capital Association (eurooppalainen pääomasijoitus- ja riskipääomayhdistys) pyysi unionin yleisen tuomioistuimien kirjaamoon 11.10.2014 toimittamallaan asiakirjalla saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin väliintulijoina tukeakseen komission vaatimuksia.
- 25 Määräyksillä, jotka annettiin 25.6.2015, unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston (vanha kokoonpano) puheenjohtaja yhtäältä hyväksyi väliintulijoiden eli Prysmianin ja PrysmianCS:n väliintulohakemuksen ja määräsi, että niille toimitetaan sellaiset versiot kantajan ja komission kirjelmistä, joista on poistettu luottamukselliset osat. Hän toisaalta hylkäsi European Private Equity and Venture Capital Associationin väliintulohakemuksen.
- 26 Väliintulijat jättivät väliintulokirjelmänsä 29.10.2015. Komissio esitti huomautuksensa väliintulijoiden kirjelmästä 14.1.2016 päivätyllä kirjeellä ja kantaja 5.2.2016 päivätyllä kirjeellä.
- 27 Unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston (vanha kokoonpano) puheenjohtaja hyväksyi 14.9.2016 annetulla määräyksellä osittain kantajan ja komission esittämät luottamuksellista käsittelyä koskevat pyynnöt, siltä osin kuin väliintulijat olivat riitauttaneet ne.
- 28 Kun unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 27 artiklan 5 kohdan nojalla, esittelevä tuomari määrätti kahdeksanteen jaostoon (uusi kokoonpano), jonka käsiteltäväksi nyt käsiteltävä asia tämän vuoksi siirrettiin.
- 29 Unionin yleinen tuomioistuin (kahdeksas jaosto) päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen. Asianosaisten ja väliintulijoiden suulliset lausumat ja niiden unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamat vastaukset kuultiin 28.3.2017 pidetyssä istunnossa.
- 30 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa kokonaan tai osittain riidanalaisen päätöksen 1–4 artiklan sitä koskevilta osin ja
 - alentaa kantajalle mainitun päätöksen 2 artiklassa määrätyn sakon määrää ja
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 31 Komissio vaatii väliintulijoiden tukemana, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kaikki kantajan vaatimukset ja
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Oikeudellinen arviointi

- 32 Kantaja esittää kanteen yhteydessä vaatimuksia riidanalaisen päätöksen osittaiseksi kumoamiseksi sekä vaatimuksia, jotka koskevat sille määrätyn sakon määrän alentamista.

A Kumoamisvaatimukset

- 33 Kantaja vetoaa kumoamisvaatimustensa tueksi viiteen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste koskee SEUT 101 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomista sekä oikeudellista virhettä ja ilmeistä arviointivirhettä, siltä osin kuin on kyse komission päätelmästä, jonka mukaan kantaja on vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisista, joihin väliintulijat ovat syyllistyneet. Toinen kanneperuste perustuu mainitun asetuksen 2 artiklan rikkomiseen, näytön riittämättömyyteen ja SEUT 296 artiklassa määrätyn perusteluvollisuuden noudattamatta jättämiseen. Kolmas kanneperuste perustuu SEUT 101 artiklan ja kyseisen asetuksen 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen sekä yksilöllisen vastuun ja syyttömyysolettaman periaatteiden loukkaamiseen. Neljäs kanneperuste perustuu SEUT 101 artiklan ja saman asetuksen 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen, ilmeiseen arviointivirheeseen sekä oikeusvarmuuden ja seuraamusten yksilöllisyyden periaatteiden loukkaamiseen. Viides kanneperuste koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista.

1 Ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu SEUT 101 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen sekä oikeudelliseen virheeseen ja ilmeiseen arviointivirheeseen

- 34 Kantaja arvostelee komissiota siitä, että tämä on katsonut sen olevan yhteisvastuussa sellaisen sakan maksamisesta, joka on määrätty kilpailusääntöjen rikkomisesta, johon väliintulijat olivat syyllistyneet 29.7.2005–28.1.2009. Se riitauttaa pääasiallisesti edellä 15–17 kohdassa esitetyt komission päätelmät, joiden mukaan ensinnäkin voitiin olettaa, että se käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin 29.7.2005–3.5.2007, ja toiseksi tällainen vaikutusvalta saatettiin joka tapauksessa johtaa arvioinnista, joka koskee sen ja väliintulijoiden välillä koko sen ajan olleita taloudellisia, organisatorisia ja oikeudellisia yhteyksiä, jolloin sillä oli ollut omistusosuuksia Prysmian-konsernista.
- 35 Kantaja jakaa ensimmäisen kanneperusteensa kolmeen osaan. Se väittää ensimmäisessä osassa, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen ja ilmeisen arviointivirheen olettaessaan, että se käytti tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin 29.7.2005 ja 3.5.2007 välisen ajanjakson aikana. Se väittää toisessa osassa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että se on joka tapauksessa käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin koko sen ajanjakson ajan, jolloin sillä on ollut niiden omistusosuuksia. Kantaja väittää kolmannessa osassa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen päätellessään lähinnä, ettei se ollut pelkkä rahoitussijoittaja.

a) Ensimmäinen osa, joka liittyy ratkaisevan vaikutusvallan tosiasialliseen käyttämiseen koskevan olettaman soveltamiseen 29.7.2005 ja 3.5.2007 välisen ajanjakson osalta

- 36 Kantaja väittää aluksi, että komissio teki oikeudellisen virheen olettaessaan kantajan käyttävän ratkaisevaa vaikutusvaltaa, koska kantajan GSCP V -rahastojen ja muiden läpikulkuyhtiöiden kautta omistama osuus Prysmianista on ollut paljon pienempi kuin 100 prosenttia suurimman osan aikaa sen sijoituksesta. Se huomauttaa tästä, että 41:tä päivää lukuun ottamatta sillä on ollut Prysmianista vain 91,1–84,4 prosentin suuruinen omistusosuus 3.5.2007 saakka, jolloin Prysmianin osakkeet otettiin kaupankäynnin kohteeksi Milanon pörssissä listautumisannin (Initial Public Offering; jäljempänä IPO) kautta. Sen mukaan komissio ei ole missään vaiheessa soveltanut ratkaisevan vaikutusvallan tosiasialliseen käyttämiseen koskevaa olettamaa asiassa, jossa tosiasiallinen omistusosuus on alle 93 prosenttia.
- 37 Kantaja katsoo tämän jälkeen, että komissio teki virheen soveltaessaan ratkaisevan vaikutusvallan tosiasialliseen käyttämiseen koskevaa olettamaa viittaamalla Prysmianin osakkeisiin eikä viimeksi mainitun osakepääomaan liittyviin äänioikeuksiin. Tällainen lähestymistapa on sen mukaan uusi komission päätöskäytännössä eikä sille löydy tukea unionin tuomioistuinten oikeuskäytännöstä. Se väittää lisäksi lähinnä, ettei se, että jollakin on hallussaan kaikki yhtiön osakkeisiin liittyvät äänioikeudet, merkitse samaa kuin se, että joku omistaa kaikki mainitun yhtiön osakkeet.

- 38 Kantaja moittii komissiota lisäksi siitä, ettei se ole ottanut riittävästi huomioon sitä, että kantaja on luovuttanut osakkuudet Prysmianissa Apollo Investment Corp:lle (jäljempänä Apollo) eikä sitä, että se on luovuttanut osakkuudet Prysmianissa Prysmianin johtoryhmälle. Sen mukaan näillä luovutuksilla korostetaan lähinnä sitä, ettei se ole voinut käyttää 100-prosenttisesti Prysmianin osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia, kuten komissio katsoo riidanalaisessa päätöksessä.
- 39 Kantaja väittää lopuksi, että vaikka oletetaan, että komissio on voinut soveltaa siihen ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletettavaa IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisemman ajanjakson osalta, se on toimittanut riittävät todisteet kyseisen oletettaman kumoamiseksi.
- 40 Komissio ja väliintulijat riitauttavat nämä väitteet.
- 41 Kantaja esittää ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisessä osassa lähinnä kaksi väitettä, jotka koskevat yhtäältä sitä, että komissio on soveltanut virheellisesti ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletettavaa katsoakseen, että kantaja oli velvollinen maksamaan yhteisvastuullisesti sen tytäryhtiölle 29.7.2005 alkaneen ja IPO:n toteuttamisajankohtaan päättyneen ajanjakson osalta määrätyn sakon, ja toisaalta, että komissio on päätelty virheellisesti, ettei se ollut kyennyt kumoamaan mainittua oletettavaa.
- 1) Ensimmäinen väite, joka liittyy ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletettaman soveltamiseen 29.7.2005 ja 3.5.2007 välisen ajanjakson osalta*
- 42 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että emoyhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa tytäryhtiön toiminnasta erityisesti silloin, kun siitä huolimatta, että tytäryhtiö on erillinen oikeushenkilö, se ei pääta itsenäisesti markkinakäyttäytymisestään vaan noudattaa olennaisilta osin emoyhtiön sille antamia ohjeita, kun otetaan erityisesti huomioon taloudelliset, organisatoriset ja oikeudelliset yhteydet näiden kahden oikeudellisen yksikön välillä (ks. tuomio 10.9.2009, Akzo Nobel ym. v. komissio, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 43 Näin on näet sen vuoksi, että emoyhtiö ja sen tytäryhtiö kuuluvat tällaisessa tilanteessa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen ja muodostavat siis yhden ainoan SEUT 101 artiklassa tarkoitettun yrityksen. Se, että emoyhtiö ja sen tytäryhtiö muodostavat yhden ainoan mainitussa artiklassa tarkoitettun yrityksen, mahdollistaa sen, että komissio voi osoittaa sakkojen määräämistä koskevan päätöksen emoyhtiölle ilman, että sillä olisi velvollisuutta osoittaa tämän emoyhtiön itse osallistuneen rikkomiseen (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2009, Akzo Nobel ym. v. komissio, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on myös katsottu, että sellaisessa erityistapauksessa, jossa emoyhtiö omistaa täysin tytäryhtiönsä, joka on rikkonut unionin kilpailusääntöjä, yhtäältä tämä emoyhtiö voi vaikuttaa ratkaisevasti tytäryhtiön käyttäytymiseen, ja toisaalta on olemassa kumottavissa oleva olettava, jonka mukaan kyseinen emoyhtiö tosiasiallisesti vaikuttaa ratkaisevasti tytäryhtiönsä käyttäytymiseen (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2009, Akzo Nobel ym. v. komissio, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Näissä olosuhteissa riittää, että komissio osoittaa, että emoyhtiö omistaa täysin tytäryhtiön, voidakseen olettaa, että emoyhtiö vaikuttaa ratkaisevasti tämän tytäryhtiön liiketoimintapolitiikkaan. Tämän perusteella komissio voi katsoa, että emoyhtiö on yhteisvastuussa sen tytäryhtiölle määrätyn sakon maksamisesta, ellei emoyhtiö, jonka asiana on kumota tämä olettava, esitä riittäviä todisteita sen osoittamiseksi, että tytäryhtiö toimii itsenäisesti markkinoilla (ks. tuomio 10.9.2009, Akzo Nobel ym. v. komissio, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 46 Lopuksi on huomautettava, että siinä erityisessä tapauksessa, että yhtiö omistaa kokonaan väliyhtiön, joka puolestaan omistaa kokonaan konsernin tytäryhtiön, joka on syyllistynyt unionin kilpailusääntöjen rikkomiseen, on myös olemassa kumottavissa oleva oletama siitä, että tällä holdingyhtiöllä on ratkaiseva vaikutusvalta väliyhtiön toimintaan ja tämän kautta välillisesti mainitun tytäryhtiön toimintaan (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2013, *Eni v. komissio*, C-508/11 P, EU:C:2013:289, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 47 Nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että komissio on soveltanut ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletamaa siitä huolimatta, että kantaja ei omistanut Prysmiania kokonaan koko 29.7.2005 ja IPO:n toteuttamisajankohdan välisen ajanjakson ajan. Ei näet ole kiistetty, että – kuten riidanalaisen päätöksen 739–747 perustelukappaleesta ilmenee – vaikka kantaja omisti alun perin kaikki osakkuudet, kyseinen omistusosuus pieneni melko pian sen jälkeen asteittain yhtäältä Apollolle 7.9.2005 luovutettujen yhtiöosuuksien ja toisaalta Prysmianin johtoryhmälle 21.7.2006 luovutettujen yhtiöosuuksien johdosta. Kantaja korostaa näin ollen perustellusti kirjelmässään, että 41 päivää lukuun ottamatta sen omistusosuus ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa oli jotain 91,1 prosentin ja 84,4 prosentin välillä.
- 48 Kuten riidanalaisen päätöksen 748–754 perustelukappaleesta ilmenee, komissio ei ole kuitenkaan perustanut ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman soveltamista siihen, miten suuren osuuden kantaja omisti Prysmianista, vaan siihen, että kantajan määräysvallassa oli tiettyjen yhtiöosuuksien luovuttamisesta huolimatta kaikki mainitun yhtiön osakkeisiin liittyvät äänioikeudet, minkä johdosta se oli komission mukaan samanlaisessa tilanteessa kuin Prysmian-konsernin ainoa ja yksinomainen omistaja.
- 49 Tältä osin on ensimmäiseksi huomautettava siitä, voitiinko ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletamaa soveltaa näissä olosuhteissa, että komissio voi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan soveltaa mainittua oletamaa silloin, kun emoyhtiö on tilanteessa, joka vastaa yksinomaisen omistajan tilannetta, siltä osin kuin on kyse omistajan mahdollisuudesta käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiönsä käyttäytymiseen (ks. vastaavasti tuomio 7.6.2011, *Total ja Elf Aquitaine v. komissio*, T-206/06, ei julkaistu, EU:T:2011:250, 56 kohta; tuomio 12.12.2014, *Repsol Lubricantes y Especialidades ym. v. komissio*, T-562/08, ei julkaistu, EU:T:2014:1078, 42 kohta ja tuomio 15.7.2015, *Socitrel ja Companhia Previdente v. komissio*, T-413/10 ja T-414/10, EU:T:2015:500, 204 kohta).
- 50 On siis katsottava, että – kuten komissio toteaa lähinnä riidanalaisen päätöksen 754 perustelukappaleessa – kun emoyhtiö omistaa kaikki tytäryhtiönsä osakkeisiin sidotut äänioikeudet ja etenkin kun tähän liittyy hyvin suuri omistusosuus mainitusta tytäryhtiöstä, kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa, mainittu emoyhtiö on tilanteessa, joka vastaa kyseisen tytäryhtiön yksinomaisen omistajan tilannetta, joten emoyhtiö voi määrittää tytäryhtiön taloudellisen ja kaupallisen strategian, vaikka se ei omistakaan tytäryhtiötä kokonaan tai lähes kokonaan.
- 51 On lisäksi katsottava, että ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskeva oletama perustuu oletukseen, jonka mukaan komissio voi sen perusteella, että emoyhtiö omistaa tytäryhtiönsä kokonaan tai lähes kokonaan, päätellä esittämättä sen tueksi todisteita, että mainittu emoyhtiö voi vaikuttaa ratkaisevasti mainittuun tytäryhtiöön ilman, että muiden osakkeenomistajien intressejä tarvitsisi ottaa huomioon hyväksyttäessä strategisia päätöksiä tai hoidettaessa kyseisen tytäryhtiön, joka ei määritä markkinakäyttäytymistään itsenäisesti vaan kyseisen emoyhtiön toiveiden mukaisesti, päivittäistä liiketoimintaa (ks. vastaavasti julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus asiassa *Akzo Nobel ym. v. komissio*, C-97/08 P, EU:C:2009:262, 73 kohta).
- 52 Näitä seikkoja voidaan kuitenkin soveltaa täysimääräisesti tilanteessa, jossa emoyhtiöllä on mahdollisuus käyttää kaikkia tytäryhtiönsä osakkeisiin sidottuja äänioikeuksia, sillä mainittu emoyhtiö voi käyttää täyttä määräysvaltaa mainitun tytäryhtiön käyttäytymiseen ilman, että kolmannet ja muun muassa osakkeenomistajat voivat lähtökohtaisesti sitä vastustaa. Ei tosin voida pitää mahdottomana,

etteivätkö vähemmistöosakkaat, joilla ei ole kyseisen tytäryhtiön osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia, voisi joissain tapauksissa käyttää tämän tytäryhtiön osalta eräitä oikeuksiaan, joiden avulla ne voivat mahdollisesti myös vaikuttaa saman tytäryhtiön käyttäytymiseen. Tässä tilanteessa kyseinen emoyhtiö voi kuitenkin siis kumota ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman esittämällä todisteet, joilla voidaan osoittaa, että se ei määritä asianomaisen tytäryhtiön liiketoimintapolitiikkaa markkinoilla.

- 53 Toiseksi on huomautettava siitä, onko kantaja sellaisessa asemassa, että sen on katsottava kuuluvan tällaisen erityistapauksen piiriin, että komissio esittää riidanalaisen päätöksen 751–754 perustelukappaleessa syyt, joiden vuoksi kantajan ja Prysmianin välillä 29.7.2005 ja IPO:n toteuttamisajankohdan välisenä aikana ollut yhteys vastasi sen mielestä tytäryhtiönsä kokonaan omistavan emoyhtiön yhteyttä. Se selittää lähinnä, että niihin kumpaankin kantajan toteuttamaan kantajalla Prysmianissa olevien osuuksien luovutukseen yhtäältä Apollolle ja toisaalta Prysmianin johtoryhmälle, sovellettiin ehtoja, joilla taataan, että uudet osakkeenomistajat olisivat pelkkiä passiivisia sijoittajia eivätkä käyttäisi mitään niiden omistamaan yhtiöosuuteen liittyvää äänioikeutta.
- 54 Kantaja väittää puolestaan, että Apollon ja Prysmianin johdon toteuttamat investoinnit eivät olleet yksinomaan passiivisia ja että ne eivät edellyttäneet myöskään Prysmianin osakkeisiin sidottujen äänioikeuksien käyttämisestä luopumista sen hyväksi. Se moittii komissiota lisäksi siitä, että tämä on ”jätännyt huomiotta” analyysissä sen toteuttamat kaksi yhtiöosuuksien luovutusta yhtäältä Apollolle ja toisaalta Prysmianin johdolle.
- 55 Ensimmäiseksi on huomautettava kantajan Apollolle luovuttamista Prysmianin osuuksista, että luovutus on riidanalaisen päätöksen 751 perustelukappaleen mukaan toteutettu perustamalla GS Prysmian Co-Invest LP -niminen kommandiittiyhtiö, jossa Apollo oli vain äänetön yhtiömies. Kantaja ei myöskään riitautaa tätä komission toteamusta. GSCP V -rahastojen ja Apollon välillä 7.9.2005 allekirjoitetun myynti- ja ostosopimuksen 5.7 lausekkeen, sellaisena kuin se on mainittu kyseisen päätöksen alaviitteessä 1115, englanninkielisessä versiossa todetaan seuraavaa:
- ”*luottamuksellinen*”¹ (kursivointi riidanalaisessa päätöksessä).
- 56 Edellä 55 kohdasta ilmenee, että Apollo hyväksyi myynti- ja ostosopimuksen nojalla *luottamuksellinen*.
- 57 Komissio saattoi siis katsoa perustellusti, että kantajan toteuttamaan Prysmianin yhtiöosuuksien luovutukseen Apollolle sovellettiin ehtoja, joilla taattiin, että uusi osakas olisi pelkkä passiivinen sijoittaja.
- 58 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa kantajan väitteellä, jonka mukaan komissio ei voi nojautua yksinomaan mainitun GSCP V -rahastojen ja Apollon välillä 7.9.2005 allekirjoitetun myynti- ja ostosopimuksen muodolliseen sanamuotoon, jossa ei oteta huomioon kantajan Apollon hyväksi toteuttaman Prysmianin osuuksien luovutuksen jälkeen syntynyttä todellista tilannetta. Kuten komissio toteaa, kantaja ei näet ole esittänyt mitään seikkaa, jolla voidaan osoittaa, että kyseinen sopimus ja erityisesti sen lauseke 5.7 ei kuvasta mainitun rahaston ja Apollon välillä vakiintunutta todellista tilannetta.
- 59 Siitä kantajan väitteestä, joka mukaan mainitun GSCP V -rahastojen ja Apollon välillä 7.9.2005 allekirjoitetun myynti- ja ostosopimuksen sanamuodossa vain otettiin huomioon riski, jonka Apollo oli valmis hyväksymään investointinsa yhteydessä, on todettava, että kyseisen väitteen hylkäämiseksi on riittävää korostaa, että syyt, joiden vuoksi mainitun sopimuksen 5.7 lauseke vahvistettiin, ovat

1 Luottamukselliset tiedot poistettu.

merkityksettömiä tarkastettaessa sitä, oliko kantajalla sen jälkeen, kun se oli luovuttanut osuutensa Prysmianissa Apollolle, edelleen mahdollisuus käyttää kaikkia mainittuihin osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia.

- 60 Kantajan väite, jonka mukaan osakkeenomistajien lukumäärän lisääminen Prysmianissa merkitsi sinällään, että yrityksessä on olemassa muita huomioon otettavia intressejä, ei voi menestyä. Apollon toteuttamista investoinneista on todettava, ettei kantaja esitä mitään seikkaa näiden intressien luonteesta tai siitä tavasta, jolla ne voisivat ilmetä tilanteessa, jossa Apollo ei voi käyttää mitään äänioikeutta.
- 61 Toiseksi on huomautettava kantajan toteuttamasta Prysmianin yhtiöosuuksien luovuttamisesta mainitun yhtiön johdolle, että riidanalaisen päätöksen 752 perustelukappaleesta ilmenee, että tällaiseen luovutukseen on liitetty joukko ehtoja, jotka mainitun johdon oli hyväksyttävä ja jotka on vahvistettu yhteissijoitus sopimuksen ja kolmannen pankin kanssa tehdyn omaisuudenhoitosopimuksen yhteydessä. Näillä sopimuksilla erityisesti johtajat hyväksyivät sen, että mainittu pankki hankkii heidän osuutensa ja pitää niitä hallussaan omaisuudenhoitajana. Mainituista sopimuksista ilmenee lisäksi lähinnä, että kyseiset johtajat saattoivat käyttää oikeuksia, jotka heille oli annettu luovutuksen nojalla, vain omaisuudenhoitajan välityksellä, joka puolestaan saattoi osallistua Prysmianin yhtiökokouksiin vasta saatuaan GSCP V -rahastojen äänestysohjeet.
- 62 Kantaja väittää, että siltä osin kuin on kyse Prysmianin osuuksien luovuttamisesta kyseisen yhtiön johdolle, kyseisessä luovutuksessa mukana olleet henkilöt olivat joko Prysmianin tai PrysmianCS:n hallituksen jäseniä. Sen mukaan nämä johtajat saattoivat siis käyttää vaikutusvaltaa Prysmianiin eikä heitä voitu kyseisen konsernin liiketoimintapolitiikan määrittämisestä vastuussa olevina henkilöinä voitu pitää pelkinä passiivisina sijoittajina. Se väittää lisäksi, että mainitun luovutuksen tavoite oli osa kyseiselle johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmää, jolla pyrittiin tukemaan yrityksen kasvua.
- 63 On kuitenkin todettava, etteivät nämä väitteet ole argumentteja, joilla voidaan kyseenalaistaa komission riidanalaisen päätöksen 752 perustelukappaleessa esittämät toteamukset. On näet yhtäältä huomautettava, että – toisin kuin kantaja väittää – koska Prysmianin johdon jäsenillä ei ollut oikeutta käyttää mainitun yhtiön osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia, kyseiset jäsenet eivät olleet osakkaita, joiden intressit emoyhtiön oli otettava huomioon. Kantaja ei siis osoita, että johtajan asema on tässä tapauksessa erilainen kuin sellaisen tytäryhtiön johtajan asema, jonka osakkuudet ovat kokonaan emoyhtiön omistuksessa. Toisaalta on huomattava, että mainittujen Prysmianin johdon jäsenten motivaation stimulointi ei riippunut heidän mahdollisuudestaan käyttää mainittuja äänioikeuksia eikä se siis liittynyt mitenkään yhteissijoitus- ja omaisuudenhoitosopimuksen nimenomaisiin lausekkeisiin, joilla kyseistä johtoa kielletään käyttämästä kaikkia osakkaan muodollisia oikeuksia.
- 64 Tästä seuraa, että komissio saattoi perustellusti pitää kantajan toteuttamia Prysmianin osuuksien luovutuksia Apollolle ja Prysmianin johdolle yksinomaan passiivisina, ja että niistä seurasi Prysmianin osakkeisiin liittyvien äänioikeuksien käyttämisestä luopuminen kantajan hyväksi, jolla oli siten edelleen hallussaan kaikki nämä äänioikeudet.
- 65 Kolmanneksi on riittävää huomauttaa, siltä osin kuin kantaja moittii komissiota puutteellisista perusteluista, koska tämä on analyysissään ”jättänyt huomiotta” kantajan toteuttamat Prysmianin yhtiöosuuksien luovutukset Apollolle ja Prysmianin johdolle, että riidanalaisen päätöksen 751–754 perustelukappaleessa esitetyt selitykset ovat selvästi vakiintuneessa oikeuskäytännössä tarkoitettuja yksityiskohtaisia ja riittäviä perusteluja, jotta kantaja voi ymmärtää komission arvioinnin merkityksen ja jotta unionin yleinen tuomioistuin voi tutkia mainitun arvioinnin laillisuuden (ks. vastaavasti tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 147 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 66 Edellä esitetyn perusteella kantajan mahdollisuutta käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin sen vuoksi, että se saattoi käyttää kaikkia Prysmianin osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia, voitiin nyt käsiteltävän tapauksen tosiseikkojen osalta verrata mahdollisuuteen, joka sillä olisi ollut ainoana ja yksinomaisena omistajana.
- 67 Tässä tilanteessa on katsottava yksityiskohtaisen valvonnan päätteeksi ja kun otetaan huomioon se, että kantaja ei riitautu komission toteamusta, jonka mukaan Prysmian käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa PrysmianCS:hen, että komissio on voinut virhettä tekemättä katsoa, että kantajaan voitiin soveltaa olettaa, jonka mukaan se käytti tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoiden markkinakäyttäytymiseen koskevaa olettaa 29.7.2005 ja 3.5.2007 välisen ajanjakson osalta.
- 68 Ensimmäisen osan ensimmäinen väite on siis hylättävä.

2) Toinen väite, joka koskee ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman kumoamista

- 69 Kantaja katsoo, että vaikka oletetaan, että komissio on tarkoituksenmukaisesti ja riittävästi soveltanut ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa olettaa, kantaja on joka tapauksessa kumonnut kyseisen oletaman hallinnollisen menettelyn aikana. Se katsoo lähinnä, että on olemassa lukuisia todisteita, jotka osoittavat, että väliintulijat ovat toimineet itsenäisesti markkinoilla ilman sen antamia ohjeita.
- 70 Ensimmäiseksi on todettava kantajan väittävän, että riidanalaisessa päätöksessä ei ole osoitettu, että sen ”Merchant Banking” -ryhmän (jäljempänä PIA) suoria sijoituksia hoitavan haaran jäsenet, jotka käyttivät määräysvaltaa GSCP V -rahastoihin, ovat vaikuttaneet väliintulijoiden liiketoimintapolitiikkaan. Se väittää, että Prysmianin hallituksen pöytäkirjat osoittavat, että tällaista politiikkaa harjoitti sen johtoryhmä.
- 71 Tältä osin on todettava komission tavoin, että kantaja ei mainitse tämän väitteen yhteydessä täsmällisesti mitään sähköpostia tai nimenomaista pöytäkirjaa. Edellä 45 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman kumoamisesta, että juuri kantajan asiana on esittää todisteet, jotka osoittavat, että väliintulijat määrittivät todellisuudessa – ja toisin kuin komissio oletti – kaupallisen strategiansa itsenäisesti. Näin ollen kantajan ensimmäinen väite on hylättävä.
- 72 Toiseksi on huomautettava, että kantaja vetoaa Prysmianin hallituksen jäsenten esittämiin julkisiin lausuntoihin, joista yksi on annettu niiden 15.12.2005 pidetyssä kokouksessa, ja siinä todetaan, että Prysmian ei ”ole muun yrityksen johdon ja ohjauksen alainen”. Se toteaa, että jos väliintulijat olisivat todellakin sen määräysvallassa, sen olisi pitänyt ilmoittaa se julkisesti Italian lainsäädännön mukaisesti.
- 73 On kuitenkin katsottava yhtäältä, että julkiset lausunnot, jotka Prysmianin hallituksen jäsenet ovat saattaneet esittää kokouksissaan, eivät sinänsä voi osoittaa niiden sisällön todenmukaisuutta. Tältä osin on todettava, että kantaja ei esitä mitään näyttöä, joka tukee näiden julkisten lausuntojen todenmukaisuutta.
- 74 Toisaalta se, että tällaiset lausunnot on esitetty Italian lainsäädännön mukaisesti, – kuten kantaja väittää – ei ole omiaan osoittamaan, että kantaja ei ole todellisuudessa emoyhtiö, jolla on määräysvaltaa Prysmian-konsernissa. Kuten komissio korostaa, määräävän vaikutusvallan käyttämistä on arvioitava konkreettisten todisteiden perusteella, joten kysymystä siitä, voiko tytäryhtiö päättää itsenäisesti markkinakäyttäytymisestään vai kuuluuko se sitä vastoin emoyhtiönsä ratkaisevan vaikutusvallan piiriin, ei voida tarkastella yksinomaan asianomaisen kansallisen oikeuden säännösten nojalla.

- 75 Kolmanneksi on todettava, että kantaja vetoaa vastaukseen, jonka väliintulijat ovat toimittaneet komission 20.10.2009 päivättyyn tietojensaantipyyntöön, ja erityisesti siihen, että kyseinen asiakirja ei sisällä mitään kantajaa koskevaa viittausta. Jälleen kerran on kuitenkin niin, että pelkästään se, ettei kyseinen asiakirja sisällä mitään viittausta kantajaan, ei osoita, ettei se ole käyttänyt mitään vaikutusvaltaa väliintulijoihin etenkin IPO:n toteuttamisajankohtaa edeltäneen ajanjakson aikana. Lisäksi on korostettava, että kyseinen vastaus koskee mainitun ajankohdan jälkeistä ajanjaksoa, johon komissio ei ole soveltanut ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletamaa.
- 76 Neljänneksi on todettava, että kantaja väittää, ettei se ole antanut mitään ohjeita eikä käyttänyt mitään välitöntä määräysvaltaa Prysmian-konsernin kaupallisiin kysymyksiin. Se esittää tältä osin lyhyen ”yhteenvedon” joukosta argumentteja, joita on tarkoitus kehittää laajemmin ja ”yksityiskohtaisesti” ensimmäisen kanneperusteen toisessa osassa. Tällaisen viittauksen perusteella unionin yleinen tuomioistuin ei voi kuitenkaan kartoittaa mainittujen argumenttien ulottuvuutta täsmällisesti. Vaikka ei näet voida sulkea pois sitä, että ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kantaja nojautuu, sisältyvät kannekirjelmään, kantajan on kuitenkin esitettävä ne ymmärrettävästi ja yksityiskohtaisesti. Unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei erityisestikään ole yrittää saada selville kaikista ensimmäisen kanneperusteen toisen osan tueksi vedotuista seikoista, voitaisiinko näitä seikkoja käyttää myös nyt käsiteltävän väitteen tueksi (tuomio 27.9.2006, Roquette Frères v. komissio, T-322/01, EU:T:2006:267, 209 kohta). Kyseinen argumentaatio on siis jätettävä tutkimatta tämän kuitenkin vaikuttamatta ensimmäisen kanneperusteen toisen osan yhteydessä suoritettavaan arviointiin.
- 77 Edellä esitetystä seuraa, että – toisin kuin kantaja väittää – se ei ole onnistunut kumoamaan ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletamaa riittävin todistein siten, että voidaan osoittaa, että väliintulijat käyttäytyivät markkinoilla itsenäisesti.
- 78 Ensimmäisen osan toinen väite ja mainittu osa kokonaisuudessaan on siis hylättävä.

b) Toinen osa, joka liittyy komission päätelmiin 29.7.2005 ja 28.1.2009 välisestä ajanjaksosta

- 79 Kantaja väittää, että todisteet, joihin komissio nojautuu riidanalaisessa päätöksessä katsoakseen, että kantaja oli yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille koko rikkomisajanjakson osalta määrätyn sakon maksamisesta, eivät osoita, että se saattoi käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa tai että se on tosiasiaassa käyttänyt sitä väliintulijoihin. Kantaja katsoo lähinnä, ettei komissio ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että väliintulijat muodostivat sen kanssa oikeuskäytännössä tarkoitetun taloudellisen kokonaisuuden.
- 80 Komissio ja väliintulijat riitauttavat nämä väitteet.
- 81 Kuten edellä 42 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, emoyhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa tytäryhtiön käyttäytymisestä erityisesti silloin, kun tytäryhtiö siitä huolimatta, että se on erillinen oikeussubjekti, ei päätä itsenäisesti markkinakäyttäytymisestään vaan noudattaa olennaisilta osin emoyhtiön sille antamia ohjeita, kun otetaan erityisesti huomioon taloudelliset, organisatoriset ja oikeudelliset yhteydet näiden kahden oikeudellisen yksikön välillä.
- 82 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että sen määrittämiseksi, päättääkö tytäryhtiö itsenäisesti markkinakäyttäytymisestään, on otettava huomioon tämän tytäryhtiön emoyhtiöön yhdistäviä taloudellisia, organisatorisia ja oikeudellisia yhteyksiä koskevat kaikki merkitykselliset seikat, jotka voivat vaihdella tapauksen mukaan ja joita ei näin ollen voida luetella tyhjentävästi (ks. tuomio 14.9.2016, Ori Martin ja SLM v. komissio, C-490/15 P ja C-505/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:678, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 9.9.2015, Philips v. komissio, T-92/13, ei julkaistu, EU:T:2015:605, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 83 Kun emoyhtiö ja sen tytäryhtiö kuuluvat yhteen ainoaan SEUT 101 artiklassa tarkoitettuun yritykseen, kyseessä ei välttämättä ole sellainen emoyhtiön ja tytäryhtiön välinen rikkomiseen liittyvä yllytysuhde eikä varsinkaan ensiksi mainitun osallisuus mainittuun rikkomiseen, jonka perusteella komissiolla olisi toimivalta osoittaa sakkojen määräämistä koskeva päätös emoyhtiölle, vaan tällainen toimivalta perustuu siihen, että asianomaiset yhtiöt muodostavat yhden ainoan SEUT 101 artiklassa tarkoitettun yrityksen (ks. tuomio 14.9.2016, Ori Martin ja SLM v. komissio, C-490/15 P ja C-505/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:678, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 84 On myös huomattava, että voidakseen lukea tytäryhtiön käyttäytymisen emoyhtiön syyksi komissio ei voi pelkästään todeta, että emoyhtiö voi käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiönsä käyttäytymiseen, vaan sen on myös selvitettävä, onko tällaista vaikutusvaltaa tosiasiaassa käytetty (ks. tuomio 26.9.2013, El du Pont de Nemours v. komissio, C-172/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:601, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 26.9.2013, The Dow Chemical Company v. komissio, C-179/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:605, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 9.9.2015, Toshiba v. komissio, T-104/13, EU:T:2015:610, 95 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 85 Sillä perusteella, että SEUT 263 artiklan nojalla unionin yleisen tuomioistuimen on tutkittava riidanalaisen päätöksen laillisuus ainoastaan tähän päätökseen sisältyvien perusteluiden pohjalta, kysymystä siitä, onko emoyhtiö käyttänyt tosiasiallisesti määräämisvaltaa tytäryhtiönsä, on arvioitava ainoastaan komission päätöksessään, jossa emoyhtiön katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, esittämien todisteiden perusteella. Ainoa merkityksellinen kysymys asiassa on näin ollen se, onko rikkominen näiden todisteiden perusteella osoitettu vai ei (ks. tuomio 9.9.2015, Toshiba v. komissio, T-104/13, EU:T:2015:610, 98 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 86 Komissio on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä päätelmänsä, jonka mukaan kantaja käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin, nojautumalla mielestään kantajan ja Prysmian-konsernin välisten taloudellisten, organisatoristen ja oikeudellisten yhteyksien kannalta objektiivisiin tekijöihin. Näitä objektiivisiä tekijöitä, sellaisina kuin ne on kuvattu mainitun päätöksen 758–781 perustelukappaleessa, ovat ensinnäkin oikeus nimittää Prysmianin eri hallitusten jäsenet, toiseksi oikeus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja ehdottaa hallituksen jäsenten tai hallitusten erottamista, kolmanneksi se, miten kantaja on todellisuudessa edustettuna Prysmianin hallituksessa, neljänneksi kantajan edustajien hallinnointivaltuudet hallituksessa, viidenneksi kantajalla Prysmianin perustamissa komiteoissa olleen roolin merkitys, kuudenneksi säännöllisten päivitysten ja kuukausikertomusten saaminen, seitsemänneksi toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan ratkaisevan määräysvallan jatkuminen IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeen ja kahdeksanneksi näyttö teollisuusomistajan tyyppillisestä käyttäytymisestä.
- 87 On korostettava, että komission mukaan kuusi ensimmäistä edellä 86 kohdassa mainittua objektiivista tekijää osoittavat kantajan käyttäneen ratkaisevaa vaikutusvaltaa sekä IPO:n toteuttamisajankohtaa edeltäneen ajanjakson että mainittua ajankohtaa seuranneen ajankohdan aikana. Kaksi viimeistä tekijää koskevat sitä vastoin yksinomaan jälkimmäistä ajanjaksoa. Tässä yhteydessä on niin, että vaikka unionin yleinen tuomioistuin on IPO:n toteuttamisajankohtaa edeltäneen ajanjakson osalta jo todennut, että komissio on perustellusti soveltanut ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa olettaa ja että kantaja ei ole kyennyt kumoamaan kyseistä olettaa, kaikkien komission riidanalaisessa päätöksessä esittämien tekijöiden tutkinta on edelleen tarpeen, sillä niitä on sovellettava myös mainittua ajankohtaa seuranneen ajanjakson osalta.
- 88 On siis tutkittava kunkin komission esittämän tekijän oikeellisuus kantajan esittämien argumenttien valossa ja erityisesti tarkastettava edellä 81–85 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti, ovatko kyseiset tekijät omiaan osoittamaan kokonaisuutena sekä kantajan kyvyn käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoiden markkinakäyttäytymiseen että mainitun vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämisen.

1) Oikeus nimittää Prysmianin eri hallitusten jäsenet ja oikeus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja ehdottaa hallitusten jäsenten tai koko hallitusten erottamista

- 89 Komissio selittää riidanalaisen päätöksen 758–760 perustelukappaleessa, että kantajalla oli valtuus nimittää Prysmianin hallituksen jäsenet ja että se on käyttänyt mainittua valtuutta koko rikkomisen keston ajan. Se toteaa vielä, että kantajalla oli myös valtuus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja esittää näissä kokouksissa hallituksen jäsenten tai koko hallituksen erottamista.
- 90 Kantaja ei riitautu riidanalaisen päätöksen toteamuksia, joilla osoitetaan sen valtuus nimittää Prysmianin hallituksen jäsenet ja valtuus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja erottaa hallituksen jäsenet tai koko hallitus. Se ei riitautu myöskään – kuten se on suullisessa käsittelyssä todennut – komission toteamuksia Prysmianin eri hallitusten konkreettisesta kokoonpanosta rikkomisajanjakson aikana. Se väittää sitä vastoin, että nämä valtuudet eivät antaneet sille kykyä käyttää tosiasiallista määräysvaltaa hallitukseen tai vaikuttaa siten ratkaisevasti Prysmianin liiketoimintapolitiikkaan. Komissio ei sen mielestä ole osoittanut, että se on käyttänyt tällaista tosiasiallista määräysvaltaa.
- 91 Ensimmäiseksi on todettava kantajan kyvystä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin, että se, että joku voi määrittellä yhtiön hallituksen kokoonpanon, on objektiivinen seikka, joka määrittää sinänsä mahdollisuuden käyttää määräysvaltaa päätöksiin, jotka mainittu hallitus ja näin ollen asianomainen yhtiö voivat tehdä. Hallitus on näet käytännössä elin, joka on vastuussa yhtiön hallinnosta ja edustamisesta ja sen tehtäviin kuuluu etenkin kyseessä olevan yhtiön liiketoimintapolitiikan määrittäminen ja seuranta sekä kyseisen yhtiön johtoryhmän nimeäminen. Erityisesti Prysmianin osalta sen komission toteamuksen perusteella, jonka mukaan kantajalla on oikeus nimittää kaikki ne jäsenet, joiden on tarkoitus toimia mainitun yhtiön eri hallituksissa vaikkakin välillisesti GSCP V -rahastojen kautta, voidaan katsoa, että kantajalla kykeni käyttämään määräysvaltaa mainittuihin hallituksiin ja niihin päätöksiin, jotka hallitusten oli tehtävä tehtäviään hoitaessaan.
- 92 Toiseksi on huomautettava riidanalaisen päätöksen 759 perustelukappaleen ja ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan tutkinnassa esitettyjen toteamusten mukaisesti siitä, onko kantaja käyttänyt tosiasiallissa mainittua määräysvaltaa, että kantajalla on ollut täydellinen määräysvalta Prysmianin osakkeisiin liittyviin äänioikeuksiin IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisemman ajanjakson aikana ja että sillä on ollut myös ehdoton ääntenenemmistö yhtiökokouksessa vuoden 2007 marraskuuhun saakka. Kantaja on siis nimittänyt – kuten se on suullisessa käsittelyssä vahvistanut – ensinnäkin 9. ja 11.5.2005 kaikki GSCP Athena Srl:n ja GSCP Athena Energia Srl:n, joista on tullut lähinnä Prysmian ja PrysmianCS, hallitusten jäsenet ja tämän jälkeen 15.12.2005 ja 28.2.2007 Prysmianin hallituksen jäsenet.
- 93 Lisäksi on korostettava, kuten komissio on tehnyt riidanalaisen päätöksen 759 perustelukappaleessa, että 28.2.2007 eli ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa nimitetty hallitus nimitettiin 31.12.2009 päättyväksi ajanjaksoksi saakka ja että se pysyi samana ilman muutoksia IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeen rikkomisen päättymisajankohtaan saakka. Vaikka kantajalla ei kyseisen ajanjakson aikana ollut enää ehdotonta määräysvaltaa Prysmianin osakkeisiin liittyviin äänioikeuksiin, se, että mainitun hallituksen kokoonpano säilyi samana, on indisio siitä, että kantaja käytti edelleen määräysvaltaa hallituksessa.
- 94 Edellä esitettyjä arviointeja tukee lisäksi komission toteamus, jota kantaja ei ole riitauttanut ja jonka mukaan kantajalla oli myös oikeus kutsua koolle yhtiökokous ja ehdottaa hallituksen jäsenten ja jopa koko hallituksen erottamista. Kyseinen oikeus korostaa kantajan kykyä käyttää määräysvaltaa Prysmianin peräkkäisiin hallituksiin ja päätöksiin, joita ne saattoivat tehdä. Kuten kantaja väittää, se ainoa komission toteama tilanne, jossa kantaja on peruuttanut Prysmianin hallituksen jäsenten nimityksen, on tosin sattunut riidanalaisen päätöksen 760 perustelukappaleen mukaan 9.4.2009 eli rikkomisajanjakson jälkeen. Kuten komissio korostaa, mikään ei kuitenkaan estä, että rikkomisen

muodollisen päättymisajankohdan jälkeen ilmenneet tosiseikat otetaan niiden merkityksellisyyden vuoksi indisioiduina huomioon sellaisten tosiseikkojen arvioimiseksi, jotka ovat tapahtuneet rikkomisen aikana. On lisäksi korostettava, että kantajalla on ollut samat valtuudet koko rikkomisajanjakson ajan.

- 95 Tästä seuraa, että komissio saattoi perustellusti nojautua kantajan oikeuteen nimetä Prysmianin hallituksen jäsenet ja sen oikeuteen ehdottaa heidän erottamistaan objektiivisina tekijöinä sen osoittamiseksi, että kantaja kykeni käyttämään määräysvaltaa mainittuun hallitukseen ja se oli tosiasiallisesti käyttänyt sitä.
- 96 Kantaja kiistää kuitenkin sen että sen oikeus nimittää Prysmianin hallituksen jäsenet ja sen oikeus ehdottaa heidän erottamistaan, ovat objektiivisia tekijöitä sen osoittamiseksi, että se on tosiasiallisesti käyttänyt määräysvaltaa mainittuun hallitukseen. Se väittää ensinnäkin, että komission oli osoitettava lisäseikkana, miten kantaja oli konkreettisesti käyttänyt tällaista määräysvaltaa Prysmianin hallituksen jäseniin. Se vetoaa tältä osin 6.3.2012 annettuun tuomioon FLS Plast v. komissio (T-64/06, ei julkaistu, EU:T:2012:102).
- 97 Tältä osin on huomautettava, että 6.3.2012 annettu tuomio FLS Plast v. komissio (T-64/06, ei julkaistu, EU:T:2012:102), jossa unionin yleinen tuomioistuin kumosi osittain kyseessä olevan päätöksen, koska emoyhtiötä, joka omisti 60 prosenttia tytäryhtiöstä, josta loput 40 prosenttia olivat kolmannen yhtiön omistuksessa. Unionin yleinen tuomioistuin huomautti yhtäältä, että emoyhtiön ei voida olettaa käyttävän määräysvaltaa, koska 40 prosentin suuruinen osuus osakkeista mahdollisti sen, että myös kolmas yhtiö voi vaikuttaa tytäryhtiön käyttäytymiseen. Komission oli siis edelleen osoitettava, että juuri kyseessä oleva kantaja käytti yksipuolisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi toisaalta, että komissio ei ollut selittänyt emoyhtiöllä tytäryhtiön hallituksessa olevien edustajien valtuuksia, joten ei ollut osoitettu, että kyseisillä edustajilla olisi ollut mahdollisuus pakottaa koko hallitus hyväksymään niiden tosiasiallinen määräysvalta rikkomisajanjakson tietyn osan aikana (tuomio 6.3.2012, FLS Plast v. komissio, T-64/06, ei julkaistu, EU:T:2012:102, 39 ja 43 kohta).
- 98 Näin ollen 6.3.2012 annetun tuomioon FLS Plast v. komissio (T-64/06, ei julkaistu, EU:T:2012:102) taustalla olevat tosiseikat poikkeavat sen nyt käsiteltävän tapauksen tosiseikoista, jossa kantajalla oli mahdollisuus käyttää kaikkia Prysmianin osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisemman ajanjakson aikana ja jopa sen jälkeen, koska – kuten kantaja on suullisessa käsittelyssä vahvistanut – ei ollut ketään muuta osakkeenomistajaa, jolla olisi ollut merkittävä omistusosuus, joka myös voi vaikuttaa tytäryhtiön käyttäytymiseen. Kantaja ei näin ollen voi pätevästi vedota mainittuun tuomioon väittääkseen, että komission oli osoitettava lisäseikkana, miten kantaja oli konkreettisesti käyttänyt määräysvaltaa Prysmianin hallituksen jäseniin.
- 99 Toiseksi on todettava, että kantaja väittää, että todellisuudessa B, joka oli kyseisenä ajankohtana Pirelli Cavi e Sistemi Energian toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja (TJ-PJ) ja josta on myöhemmin tullut Prysmianin TJ-PJ, nimitti 15.12.2005 Prysmianin ensimmäisen hallituksen jäsenet.
- 100 Kuten sekä komissio että väliintulijat huomauttavat, on kuitenkin todettava, että kyseistä väitettä ei ole tuettu millään kantajan esittämällä todisteella, eikä etenäkään sen esiin tuomalla 20.2.2007 päivätyllä sähköpostilla, joten väite on hylättävä. Vaikka lisäksi oletetaan, että B on tosiasiallisesti ehdottanut henkilöitä Prysmianin hallitukseen, kantaja ei voi väittää, että juuri B eikä se itse, on valinnut ja nimennyt kyseiset henkilöt. Lopuksi on niin, että vaikka kantaja väittää, että se, että B on ollut Pirelli Cavi e Sistemi Energian TJ-PJ ennen kuin GSCP V -rahastot ostivat kyseisen yhtiön, osoittaa, että Prysmian käyttäytyi markkinoilla itsenäisesti sen johdon ohjeiden mukaisesti, on huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan se, että yhtiötä hankittaessa joku yhtiö korvaa osan hallituksen jäsenistä, on indisio siitä, että viimeksi mainittu yhtiö vaikuttaa tosiasiallisesti ratkaisevasti hankitun yhtiön käyttäytymiseen (ks. vastaavasti tuomio 16.9.2013, CEPISA v. komissio, T-497/07, ei julkaistu, EU:T:2013:438, 176 kohta).

101 Kolmanneksi on todettava, että kantaja korostaa, että Prysmianin hallitus kokoontui vain neljännesvuosittain, mikä vahvistaa sen mukaan sen, että juuri johtoryhmä eikä sen hallitus käytti määräysvaltaa kyseisen yhtiön hallintoon. Tällaisella väitteellä, joka koskee hallituksen kokousten säännöllisyyttä tai tiheyttä, ei voida kuitenkaan kyseenalaistaa sitä, että hallitus on elin, joka päättää johtoryhmän kokoonpanosta ja tehtävistä tehtäviään hoitaessaan. Kantaja ei esitä myöskään mitään konkreettista seikkaa, joka voisi osoittaa, että johto ja erityisesti B TJ-PJ:na oli mainitusta hallituksesta täysin riippumaton yhtiön päivittäisessä johtamisessa, kuten kantaja väittää. Kantajan väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

102 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että oikeus nimittää hallituksen jäsenet ja oikeus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja ehdottaa heille hallitusten jäsenten erottamista ovat objektiivisia tekijöitä, joilla korostetaan sitä, että kantaja saattoi käyttää ja se oli tosiasiallisesti käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin.

2) Se, miten kantaja on tosiasiallisesti ollut edustettuna Prysmianin hallituksessa

103 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 761 ja 762 perustelukappaleessa, että kantaja huolehti siitä, että se oli edustettuna suoraan kaikissa Prysmianin hallituksissa, nimittämällä hallituksen jäsenet, joihin sillä oli yhteyksiä [*luottamuksellinen*]. Sen mukaan kyseisten hallituksen jäsenten osuus Prysmianin eri hallituksista on ollut aina vähintään 50 prosenttia. Komissio toteaa vielä, että eräissä tapauksissa kantajaan sidoksissa olevilla hallituksen jäsenillä oli määräävät äänioikeudet, minkä ansiosta kantaja säilytti tosiasiallisen määräysvallan hallituksen päätöksiin.

104 Kantaja kiistää kyseisen väitteen ja väittää aluksi, että hallituksen jäsenet, jotka komissio on yksilöinyt riidanalaisen päätöksen 761 ja 762 perustelukappaleessa sen työntekijöiksi, olivat todellisuudessa PIA:n hallituksen jäseniä ja että he olivat kantajan ”osakkuusyhtiön” eli GS Services Limitedin palveluksessa. Se väittää tämän jälkeen, että hallituksen muut jäsenet olivat riippumattomia hallituksen jäseniä, joiden osalta komissio ei ole osoittanut, että he olisivat laiminlyöneet riippumattomuusvelvoitteitaan tai omaisuudenhoitovelvoitteitaan. Se väittää tämän jälkeen, että – toisin kuin komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut – sen osuus Prysmianin hallituksen jäsenistä ei ole milloinkaan ollut 50 prosenttia tai sitä enemmän.

105 Kantajan tältä osin esittämiä väitteitä ei voida kuitenkaan hyväksyä. Yhtäältä näet on katsottava, että hallituksen jäsenet, joita kantaja kutsuu GS Servicesin palveluksessa oleviksi ”PIA:n hallituksen jäseniksi”, olivat myös kantajan palveluksessa siltä osin kuin – kuten komissio selittää – [*luottamuksellinen*].

106 Toisaalta on huomautettava siitä komission toteamuksesta, jonka mukaan kantaja on koko rikkomisajanjakson ajan säilyttänyt yhteytensä vähintään 50 prosenttiin Prysmianin peräkkäisten hallitusten jäsenistä, että on totta – kuten kantaja huomauttaa – että suurin PIA:n hallituksen jäsenten muodostama osuus näissä hallituksissa on ollut 43 prosenttia ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa ja noin 33 prosenttia kyseisen ajankohdan jälkeen. Komissio esittää kuitenkin riidanalaisen päätöksen 761 ja 762 perustelukappaleessa ja niiden alaviitteissä todisteet, joilla korostetaan – eikä kantaja ole pystynyt osoittamaan, että asia olisi toisin – sitä, että kantajalla oli myös yhteyksiä Prysmianin hallitusten muihin jäseniin erityisesti [*luottamuksellinen*] kautta.

107 Tältä osin on huomautettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että emoyhtiön ja sen tytäryhtiön muodostama taloudellinen kokonaisuus voi syntyä näiden kummankin välisistä muodollisista suhteista mutta se voi syntyä myös epämuodollisesti muun muassa pelkästään tällaisen taloudellisen kokonaisuuden muodostavien oikeudellisten yksikköjen välisten henkilöyhteyksien kautta (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, komissio v. Stichting Administratiekantor Portielje, C-440/11 P, EU:C:2013:514, 68 kohta).

- 108 Kun otetaan siis huomioon sekä PIA:n hallituksen jäsenet että hallituksen jäsenet, joihin kantajalla oli näitä muun tyyppisiä yhteyksiä [*luottamuksellinen*] kautta, komission päätelmä, jonka mukaan kantaja huolehti siitä, että sillä oli ainakin 50 prosentin suuruinen osuus hallitusneuvoston jäsenistä koko asianomaisen ajanjakson ajan, on perusteltu. Vaikka kantaja väittää, että hallituksen jäsenet, joihin kantajalla oli näitä muun tyyppisiä yhteyksiä, toimivat riippumattomina hallituksen jäseninä, on lisäksi todettava, että – kuten kantajan komission 13.3.2013 päivättyyn tietojensaantipyyntöön antamasta vastauksesta, joka on kannekirjelmän liitteenä, ilmenee – tällainen asema perustuu yksinomaan Prysmianin hallituksen itse tekemään arviointiin. Pelkästään se, että kyseinen hallitus on arvioinut tiettyjen hallituksensa jäsenten olevan riippumattomia, tai että se on jopa julkaissut tällaisen arvioinnin yrityksen johtamista koskevista kertomuksissaan, kuten kantaja väittää, ei ole sinällään omiaan kyseenalaistamaan komission toteamusta, jonka mukaan nämä samat hallituksen jäsenet eivät tosiasiaassa ole lopettaneet ylläpitämästä yhteyksiä kantajaan.
- 109 Tästä seuraa, että komissio saattoi perustellusti nojautua objektiivisena tekijänä siihen, että kantaja oli tosiasiallisesti edustettuna Prysmianin hallituksessa, sen osoittamiseksi, että kantaja saattoi käyttää ja oli tosiasiallisesti käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin.

3) Kantajalla hallituksessa olleiden edustajien hallinnointivaltuudet

- 110 Komissio selittää riidanalaisen päätöksen 763 perustelukappaleessa, että kantaja huolehti myös siitä, että sen edustajilla hallituksessa oli laajimmat mahdolliset hallinnointivaltuudet. Se huomauttaa erityisesti ensinnäkin, että neljä PIA:n hallituksen jäsentä nimitettiin 15.12.2005 ja 16.5.2007 Prysmianin ”johtaviksi hallituksen jäseniksi”, mikä merkitsi siirrettyjä valtuuksia, jotka koskivat tämän viimeksi mainitun yhtiön tavanomaista hallinnointia, johon kuului myös päivittäinen hallinnointitoimien allekirjoittaminen. Se toteaa toiseksi, että vaikka johtavien hallituksen jäsenten valtuudet peruutettiin 16.1.2007 alkuperäisen julkisen tarjouksen valmistelemiseksi, kaksi PIA:n hallituksen jäsentä on tämän jälkeen osoitettu ”strategiseen komiteaan”, joka muodostui yhteensä kolmesta jäsenestä. Se myöntää, että mainitulla komitealla ei ollut äänioikeutta tai veto-oikeutta, mutta korostaa, että komitealla oli keskeinen rooli, kun se tuki hallitusta Prysmianin strategisissa ja liiketaloudellisissa kysymyksissä. Se korostaa lopuksi, että kyseinen komitea lakkautettiin vuoden 2010 toukokuussa heti sen jälkeen, kun kantajan osuus Prysmianissa luovutettiin kokonaisuudessaan.
- 111 Kantaja riitauttaa nämä komission väitteet. Se väittää yhtäältä, että niiden tueksi esitettyjen seikkojen puolueeton tutkinta osoittaa, että PIA:n hallituksen jäsenillä ei ollut mitään roolia Prysmian liiketoimintapolitiikassa ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa. Se huomauttaa toisaalta, ettei strategisella komitealla ollut mitään keskeistä roolia Prysmianin liiketoimintapolitiikassa ja että se toimi pelkästään neuvoa-antavana elimenä. Sen mukaan mikään todiste ei myöskään osoita, että PIA:n hallituksen jäsenet olisivat mainittuun komiteaan kuulumalla käyttäneet ratkaisevaa vaikutusvaltaa Prysmianin liiketoimintapolitiikkaan.
- 112 Kantajan ensimmäisestä väitteestä, joka koskee lähinnä IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisempaa ajanjaksoa, on todettava aluksi, että komission riidanalaisessa päätöksessä ja etenkin alaviitteissä 1142–1145 esittämällä todisteilla tuodaan selkeästi ja yksiselitteisesti esiin, että kolmeksi Prysmianin yhteensä neljästä johtavasta hallituksen jäsenestä on nimetty PIA:n hallituksen jäseniä.
- 113 Kannekirjelmän liitteistä ilmenee tämän jälkeen, että mainittujen johtavien hallituksen jäsenten siirrettyjen valtuuksien nojalla PIA:n hallituksen jäsenet hoitivat Prysmianin päivittäistä hallinnointia. He ovat erityisesti ottaneet kantaa muun muassa pyyntöön saada lupa avata sivuliike Qatariin, Prysmianin tytäryhtiöiden hallitusten nimityksiin ja Prysmianin työhönottoa koskeviin kysymyksiin.
- 114 Näissä olosuhteissa kantajan väite, jonka mukaan PIA:n hallituksen jäsenillä ei ole ollut mitään roolia Prysmianin liike-elämässä ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa, on hylättävä. Lisäksi on niin, että vaikka kantaja väittää, että suurimmassa osassa tapauksia Prysmianin johto oli jo tehnyt kyseessä olevat

päätökset, on riittävää huomauttaa, että oikeuskäytännön mukaan se, että emoyhtiön tai sen edustajien on hyväksyttävä nämä ehdotukset ja niillä on näin ollen oikeus olla tekemättä näin ja poiketa niistä, osoittaa nimenomaan ratkaisevan vaikutusvallan käyttöä (tuomio 13.12.2013, HSE v. komissio, T-399/09, ei julkaistu, EU:T:2013:647, 84 kohta).

- 115 Kantajan toisesta väitteestä, joka koskee listautumisannin toteuttamisajankohtaa seurannutta ajanjaksoa ja erityisesti strategista komiteaa, on korostettava aluksi, että kantaja ei kiistä sitä, että kyseinen komitea koostui tosiasiaa kolmesta jäsenestä, joista kaksi oli PIA:n hallituksen jäsentä. Sen tehtävien osalta kannekirjelmän liitteistä ilmenee, että mainitun komitean tehtäväksi oli muodollisesti annettu tutkia Prysmianin talousarviot ja sijoitukset, varmistaa sen rahoitus ja avustaa hallitusta tämän tehtävissä. Erityisesti sen 16.7.2008 pidetyn kokouksen pöytäkirja osoittaa, että se on tutkinut liiketaloudelliseen strategiaan liittyviä kysymyksiä, joihin kuuluivat sijoitukset Brasiliassa, Kiinassa, Tunisiassa, Italiassa ja Venäjällä.
- 116 Vaikka näin ollen strategisella komitealla ei ollut päätösvaltuuksia, kuten komissio myöntää itsekin riidanalaisessa päätöksessä, tämä ei voi kuitenkaan merkitä sitä, ettei sillä ollut – kuten kantaja väittää – mitään roolia Prysmianin strategisessa päätöksentekoprosessissa.
- 117 Kantaja väittää tämän jälkeen kuitenkin, että PIA:n hallituksen jäsenet ovat esittäneet strategisessa komiteassa vain niukasti neuvoja lyhyillä sähköpostiviesteillä sijoitusalan ammatilliseen kokemuksensa nojalla, ja näin on tehty aina johdon aloitteesta ja pyynnöstä. Kuten komissio väittää, nämä sähköpostiviestit ovat kuitenkin näyttöä siitä, että PIA:n hallituksen jäseniin otettiin säännöllisesti yhteyttä strategisten päätösten osalta, joihin kuuluivat myös potentiaaliset sijoitukset, ja että ne olivat aktiivisesti mukana päätöksissä, jotka koskivat Prysmianin liiketoimintapolitiikkaa.
- 118 Vaikka kantaja väittää, että juuri B Prysmianin TJ-PJ:na ja Prysmianin johtoryhmä olivat määritelleet strategisen komitean kokoonpanon, on lopuksi riittävää huomauttaa, ettei tällainen väite saa tukea sen mainitsemasta 20.2.2007 päiväystä sähköpostiviestistä.
- 119 Tästä seuraa, että komissio saattoi perustellusti päätellä, että aluksi PIA:n hallituksen jäsenten hallinnointivaltuudet Prysmianin hallituksessa IPO:n toteuttamisajankohtaan päättyneen ajanjakson aikana ja tämän jälkeen niiden rooli strategisessa komiteassa kyseisen ajankohdan jälkeen olivat sellaisia objektiivisia lisätekijöitä, jotka saattoivat osoittaa, että kantaja kykeni vaikuttamaan ratkaisevasti väliintulijoiden markkinakäyttäytymiseen ja että se oli tosiasiallisesti käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa rikkomisajanjakson aikana.

4) Kantajalla Prysmianin perustamissa komiteoissa olleen roolin merkitys

- 120 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 764 perustelukappaleessa, että PIA:n hallituksen jäsenillä on ollut myös merkittävä rooli muissa Prysmianin komiteoissa, jotka on perustettu 15.12.2005, eli palkkakomiteassa ja sisäisen tarkastuksen komiteassa. Sen mukaan ensimmäiseksi mainitussa komiteassa käsiteltiin muun muassa palkkaukseen liittyviä kysymyksiä ja sen kokoonpanoon kuuluvista kolmesta jäsenestä kaksi oli 28.2.2007 saakka PIA:n hallituksen jäseniä; viimeksi mainitussa komiteassa käsiteltiin kysymyksiä siitä, olivatko muun muassa kirjanpitoasiakirjat voimassa olevan säännösten mukaisia, ja kuuluvista kahdesta jäsenestä toinen oli PIA:n hallituksen jäsen.
- 121 Kantaja myöntää PIA:n hallituksen jäsenten osallistuneen näihin komiteoihin, mutta väittää, ettei tämä seikka osoita, että se olisi käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa Prysmianiin. Se korostaa lisäksi, että 28.2.2007 alkaen yksi ainoa PIA:n hallituksen jäsen osallistui mainittuihin komiteoihin ja etenkin palkkakomiteaan.

- 122 Palkkakomiteasta on todettava, että – toisin kuin kantaja väittää, siltä osin kuin kyseinen komitea voi määrittää tytäryhtiön johdon palkkauksen – se, että PIA:n hallituksen jäsenet muodostavat enemmistön mainitusta komiteasta, kuten tilanne oli IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisemman ajanjakson osalta, voi tosiasiallisesti osoittaa, että emoyhtiö käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiönsä. Komissio ei voi kuitenkaan käyttää tätä tekijää indisiona ratkaisevasta vaikutusvallasta mainitun ajankohdan jälkeisen ajanjakson osalta, sillä komitean kolmesta jäsenestä vain yksi on ollut PIA:n hallituksen jäsen.
- 123 Sisäisen tarkastuksen komitean osalta komission argumentaatio ei ole myöskään perusteltu. Siltä osin kuin kyseinen komitea on käsiteltävässä tapauksessa täyttänyt vain sen kaltaisia tehtäviä, kuten kirjanpitoasiakirjojen valvonta ja tarkastus sekä taseiden laatimisessa annettava apu, ei näet voida päätellä, että kantaja saattoi mainitun komitean avulla käyttää määräysvaltaa tytäryhtiönsä liiketoimintapolitiikkaan. On lisäksi korostettava, että – kuten riidanalaisen päätöksen 764 perustelukappaleesta ilmenee – yksikään PIA:n hallituksen jäsenistä ei ole ollut mukana kyseisen komitean kokoonpanossa 28.2.2007 jälkeen, joten tämä seikka ei missään tapauksessa voi perustaa ratkaisevan vaikutusvallan käyttämistä IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeisen ajanjakson osalta.
- 124 Tästä seuraa, ettei komissio voinut ottaa huomioon PIA:n hallituksen jäsenten osallistumista palkkakomiteaan ja sisäisen tarkastuksen komiteaan sellaisena objektiivisena tekijänä, joka voi osoittaa, että kantaja kykeni käyttämään ja tosiasiallisesti käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin koko rikkomisajanjakson ajan.

5) Säännöllisten päivitysten ja kuukausikertomusten saaminen

- 125 Komissio viittaa riidanalaisen päätöksen 765 perustelukappaleessa siihen, että PIA:n hallituksen jäsenet saivat säännöllisiä päivityksiä ja kuukausikertomuksia koko rikkomisajanjakson ajan.
- 126 Kantajan mielestä nämä kertomukset eivät ole merkityksellisiä arvioitaessa sitä, onko se käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin, koska niitä ei ole laadittu sitä varten vaan niiden tavoitteena on selostaa yrityksen tuloksia laajalle yleisölle. Se väittää lisäksi, että kertomusten tarkoituksena on vain antaa PIA:n johtaville hallituksen jäsenille mahdollisuus saada tieto Prysmianiin tehdyn sijoituksen tuloksesta eikä niissä edellytetty näiden ryhtyvän mihinkään toimiin.
- 127 Komission tavoin on huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on jo todettu, että kertomusten avulla tytäryhtiön valvontakomitea, jonka kokoonpanoon kuului suurimmaksi osaksi emoyhtiön edustajia, voi hankkia säännöllisesti tietoa kyseisen tytäryhtiön kaupallisen toiminnan kehityksestä (ks. vastaavasti tuomio 13.12.2013, HSE v. komissio, T-399/09, ei julkaistu, EU:T:2013:647, 93 kohta). Kantajan vastakkainen väite on siis hylättävä.
- 128 Lisäksi on todettava, että kyseessä olevilla kuukausikertomuksilla PIA:n hallituksen jäsenille annettiin säännöllisesti tietoa Prysmianin liiketoiminnan kehittymisestä. He saivat – kuten riidanalaisen päätöksen alaviitteessä 1157 mainituista esimerkeistä ilmenee – kyseisen yhtiön liiketoimintoihin sähkökaapelien alalla liittyviä tietoja, joissa oli kyse rahoituksesta, energiasta, televiestinnästä, liiketoimista, henkilöstöstä, logistiikasta, ostojen ja tuotteiden kehityksestä sekä laadusta.
- 129 Kun otetaan siis huomioon myös kantajan oikeus nimittää Prysmianin eri hallitusten jäsenet ja PIA:n hallituksen jäsenillä edellä 110–119 kohdassa esitettyjen seikkojen perusteella olevat siirretyt valtuudet, säännöllisten päivitysten ja kuukausikertomusten saaminen on lisätekiä, joka kuvastaa sitä, että kantaja sai säännöllisesti tietoa tytäryhtiönsä kaupallisesta strategiasta, mikä voi tukea niiden välisen taloudellisen kokonaisuuden olemassaoloa.

6) *Toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan ratkaisevan määräysvallan säilyminen IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeen*

- 130 Komissio väittää riidanalaisen päätöksen 766–770 perustelukappaleessa, että kantaja on toteuttanut toimenpiteitä huolehtiakseen siitä, että se voi myös alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeen käyttää määrävää määräsvaltaa Prysmianiin. Kyse on kantajan mukaan neljästä seuraavasta toimenpiteestä:
- Kantaja on ensinnäkin nimittänyt 28.2.2007 ainoana välillisenä osakkeenomistajana hallituksen, joka on johtanut Prysmiania 9.4.2009 saakka. Kantaja on näin tehdessään voinut välttää sen, että välittömästi alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeen vuoden 2007 toukokuussa muodostetaan uusi hallitus.
 - Kantaja on myös muuttanut 16.1.2007 pidetyssä Prysmianin yhtiökokouksessa kyseisen yhtiön yhtiöjärjestystä ottamalla käyttöön muun muassa väliaikaisen luettelon järjestelmän (slate system) uusien hallituksen jäsenten nimittämistä ja nimeämistä varten (komissio selittää, että kyseisellä järjestelmällä kantaja saattoi pienemmällä osakkuudella varmistua siitä, että se voi nimittää tulevaisuudessa ainakin viisi kuudesta hallituksen jäsentä ja säilyttämään siten määräysvallan Prysmianiin).
 - Lisäksi 9,9 prosenttia Prysmianin yhtiöosuuksista myytiin 12.11.2007 Taihan Electric Wirelle, ja Taihan Electric Wire on 6.11.2007 päivätyssä kirjeessä antanut Prysmianille sitoumukset siitä, ettei sen sijoituksen suuruus ylitä 10 prosenttia Prysmianin kokonaispääomasta, ettei se käytä äänioikeuksia Prysmianin yhtiökokouksessa myöskään muiden Taihan-konsernin yhtiöiden välityksellä äänioikeutetuista osakkeista yli 10 prosentin osalta ja ettei se ehdota ketään nimitettäväksi Prysmianin hallituksen jäsenen tai lakisääteisen tilintarkastajan toimeen (komission mukaan nämä sitoumukset ja etenkin viimeksi mainittu takasivat kantajalle sen, ettei Prysmianin toinen osakkeenomistaja voinut esittää väliaikaista luetteloa tai nimittää edustajia Prysmianin hallitukseen).
 - Lopuksi etenkin 19.12.2007 pidetyn hallituksen kokouksen pöytäkirjassa on nimenomaisia viittauksia, jotka koskevat kantajan enemmistöosuutta alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeen.
- 131 Kantaja väittää, että komissio ei ole riidanalaisessa päätöksessä olevista väitteistä huolimatta kyennyt osoittamaan, että se muodosti oikeuskäytännössä tarkoitetun taloudellisen kokonaisuuden väliintulijoiden kanssa IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeisen ajanjakson aikana. Se katsoo aluksi, että komissio teki oikeudellisen virheen, siltä osin kuin se sovelsi emoyhtiön vastuuta aikaisempaan nähden ennennäkemättömän suuruisen omistusosuuden johdosta. Se väittää tämän jälkeen, että Prysmianin hallituksen nimittäminen vuoden 2007 helmikuussa ei varmistanut sille määrävää asemaa kyseisessä yhtiössä. Se toteaa lisäksi, että väliaikaisen luettelon järjestelmän käyttöön ottamisesta päätettiin alkuperäistä julkista tarjousta varten. Sen mukaan Taihan Electric Wiren sijoitusta ei myöskään voida jättää huomiotta.
- 132 Tältä osin on ensimmäiseksi hylättävä kantajan väite, jonka mukaan komissio on katsonut virheellisesti sen olevan yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta aikaisempaan nähden ennennäkemättömän suuruisen omistusosuuden johdosta. On näet riittävää huomauttaa, että oikeuskäytännön mukaan emoyhtiön vähemmistöomistus voi mahdollistaa sen, että emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiönsä markkinakäyttäytymiseen, jos tähän vähemmistöomistukseen liittyy oikeuksia, jotka menevät pidemmälle kuin vähemmistöosakkeenomistajille taloudellisten etujensa suojelemiseksi yleensä annettavat oikeudet ja jotka tarkasteltuna yhtäpitävien oikeudellisten ja taloudellisten todisteiden joukkoa koskevan metodin perusteella ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden perusteella voidaan osoittaa, että tytäryhtiön markkinakäyttäytymiseen käytetään ratkaisevaa vaikutusvaltaa (tuomio 12.7.2011, Fuji Electric v. komissio, T-132/07, EU:T:2011:344, 183 kohta ja tuomio 9.9.2015, Toshiba v. komissio, T-104/13, EU:T:2015:610, 97 kohta).

- 133 Toiseksi siitä kantajan väitteestä, jonka mukaan hallituksen nimittämisellä 28.2.2007 ei varmistettu sille määräävää asemaa, on huomautettava, että – kuten edellä 93 kohdassa on todettu – kyseisenä ajankohtana eli ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa perustettu hallitus nimitettiin ajanjaksoksi, joka kesti 31.12.2009 saakka, ja että hallitus on säilynyt samana ilman muutoksia IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeen ja jopa sen jälkeen, kun rikkominen päättyi. Vaikka kantajalla ei kyseisen ajanjakson aikana ollut enää ehdotonta määräysvaltaa Prysmianin osakkeisiin liittyviin äänioikeuksiin, se, että mainitun hallituksen kokoonpano säilyi samana, on indisio siitä, että kantaja käytti määräysvaltaa hallitukseen alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeenkin.
- 134 Kolmanneksi on todettava kantajan väitteestä, joka koskee väliaikaisen luettelon järjestelmää ja jonka mukaan pörssinoteerattujen yhtiöiden käytännesääntöjen velvoitteet edellyttivät tällaista järjestelmää, että kantaja ei kiistä komission päätelmää, jonka mukaan kyseisen järjestelmän avulla kantaja saattoi varmistua siitä, että se pystyi pienemmällä osakkuudella nimittämään ainakin viisi kuudesta Prysmianin hallituksen jäsenestä. Siltä osin kuin on merkityksetöntä, että järjestelmä perustuu kantajan aloitteeseen tai siihen, että voimassa oleva säännöstö on oikeudellisesti sitova, on kuitenkin vahvistettava komission päätelmä, jonka mukaan kantaja on kyseisen järjestelmän avulla voinut säilyttää määräysvaltansa Prysmianin hallitukseen alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeen. Vaikka kantaja ei käyttänyt kyseistä järjestelmää rikkomisajanjakson aikana, on kuitenkin korostettava, ettei se ollut tarpeen, koska – kuten on jo todettu – kantajan 28.2.2007 nimittämä hallitus on pysynyt samana ilman muutoksia siihen saakka, kunnes rikkominen päättyi.
- 135 Siltä osin kuin neljänneksi on kyse Taihan Electric Wiren 12.11.2007 tekemästä sijoituksesta – vaikka kantaja väittääkin, ettei se ole estänyt mainittua yhtiötä käyttämästä oikeuksiaan –, on kuitenkin todettava, että kannekirjelmään liitetyn 6.11.2007 päivätyn kirjeen lausekkeesta 2 ilmenevän kaltaisella sitoumuksella olla ehdottomatta ketään hallitukseen pyrittiin siihen, ettei kyseinen yhtiö voi puuttua hallituksen kokoonpanoon. Kyseinen sitoumus ei myöskään edellyttänyt sitä – toisin kuin kantaja väittää –, että sama yhtiö korottaa omistusosuutensa Prysmianissa yli 10 prosenttiin. Tämän perusteella komissio on perustellusti katsonut, että kyseisen sitoumuksen seurauksena kantaja säilytti määräysvaltansa Prysmianin hallitukseen, siltä osin kuin yhtiön tärkein toinen osakkeenomistaja luopui vaikuttamasta kyseisen hallituksen kokoonpanoon.
- 136 Siltä osin kuin viidenneksi on kyse siitä nimenomaisesta viittauksesta kantajan määräysvaltaan, joka ilmenee komission mukaan 19.12.2007 pidetyn hallituksen kokouksen pöytäkirjasta, on riittävää korostaa, että mainitussa asiakirjassa korostetaan itse asiassa sitä, että yksi PIA:n hallituksen jäsenistä on ilmoittanut arvioitaessa luovutusta Taihan Electric Wirelle, ettei "[luottamuksellinen]". Vaikka kantaja kyseenalaistaa tämän asiakirjan todistusarvon, on lisäksi korostettava, että kyse on virallisesta pöytäkirjasta, jossa oletetaan sellaisenaan esitettävän huomautukset, jotka mainittuun hallituksen kokoukseen osallistuneet henkilöt ovat halunneet merkitä pöytäkirjaan, eikä kantaja ole esittänyt mitään seikkoja, joilla voidaan osoittaa, ettei näin olisi.
- 137 Tästä seuraa, että komissio on todennut perustellusti neljä toimenpidettä, jotka osoittavat, että kantaja oli säilyttänyt määräysvaltansa Prysmianiin IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeen eli sen jälkeen, kun sillä ei ollut enää enemmistöä mainitun yhtiön osakkeisiin liittyvistä äänioikeuksista.

7) Näyttö teollisuusomistajalle tyypillisestä käyttäytymisestä

- 138 Komissio väittää riidanalaisen päätöksen 771 perustelukappaleessa, että todisteista ilmenee, että kantaja puolsi jopa vuoden 2007 lopussa, kun se omisti välillisesti 31,69 prosenttia Prysmianin osakkeista, teollisuusomistajan tavoin Prysmianin ja kantajan muiden tytäryhtiöiden ristiinmyyntiä. Komissio viittaa mainitun päätöksen alaviitteessä 1165 O:n ja B:n välillä 20.12.2007 vaihdettuihin sähköpostiviesteihin, O:n 2.1.2008 päivättyyn sähköpostiviestiin ja S:n 30.1.2008 päivättyyn sähköpostiviestiin.

- 139 Kantaja kiistää komission väitteet ja toteaa, että kyseessä olevilla sähköpostiviesteillä O on PIA:n johtavana hallituksen jäsenenä vain kiinnittänyt Prysmianin huomiota kaupallisiin mahdollisuuksiin ja toimittanut sellaisen henkilön nimen, johon on otettava yhteyttä norjalaisessa yhtiössä. Sen mukaan komissio väittää virheellisesti, että näissä sähköpostiviesteissä oli kyse konsernin sisäisistä ristiinmyynneistä, eikä komissio osoita, että viestienvaihto on johtanut myöhempiin yhteydenottoihin tai että kyseinen viestienvaihto korostaa Prysmianiin kohdistunutta painetta käyttää hyväksi näitä mahdollisuuksia.
- 140 Kyseessä olevien sähköpostiviestien sisällöstä vastinekirjelmän liitteistä ilmenee, että O on kääntynyt Prysmianin puoleen ilmoittaakseen sille saaneensa tiedon siitä, että kantaja oli hankkinut äskettäin yhtiön, joka tarjoaa televisiopalveluja Norjassa, ja tarjoutuakseen ottamaan yhteyttä mainittuun yhtiöön sähkökaapeliin myymiseksi. O ehdotti myös toimivansa tällä tavalla kantajan Yhdysvalloissa omistaman yhtiön osalta.
- 141 Toisin kuin kantaja väittää, kyseessä olevat sähköpostiviestit kuvastavat kuitenkin sitä, että markkinoilla toimivat yritykset katsoivat tarkoituksenmukaiseksi ottaa yhteyttä kantajaan eikä suoraan Prysmian-konserniin sähkökaapeliin mahdollista myyntiä varten, mikä korostaa kantajan asemaa neuvottelukumppanina mainittuun konserniin nähden. Vaikka – kuten kantaja väittää – kyseisistä sähköpostiviesteistä ei ilmene kantajan antamaa yhteydenpitoa koskevaa ohjetta eikä järjestelmällistä käytäntöä, komissio ei ollut väärässä sisällyttäessään ne analyysiinsä tekijänä, joka voi osoittaa kantajan osallistuneen Prysmianin kaupalliseen toimintaan.
- 142 Komissio saattoi siis perustellusti nojautua kyseessä olevaan sähköpostiviestien vaihtoon ja etenkin O:n ja B:n välillä 20.12.2007 vaihdettuihin sähköpostiviesteihin tekijänä sen osoittamiseksi, että kantaja käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa Prysmianiin.

8) Kaikkien riidanalaisessa päätöksessä esitettyjen seikkojen arviointi

- 143 Edellä olevista 89–142 kohdasta ilmenee, että komissio saattoi perustaa päätelmänsä siitä, että kantaja käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin, ensinnäkin siihen, että kantajalla on oikeus nimittää Prysmianin eri hallitusten jäsenet, toiseksi siihen, että sillä on oikeus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja ehdottaa hallituksen jäsenten tai koko hallitusten erottamista, kolmanneksi siihen, että PIA:n hallituksen jäsenillä on siirrettyjä valtuuksia hallituksissa ja he osallistuvat strategiseen komiteaan, neljänneksi säännöllisten päivitysten ja kuukausikertomusten saamiseen, viidenneksi siihen, että komission luettelemilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan kantajalla olevan ratkaisevan määräysvallan säilyminen alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeen, ja kuudenneksi näyttöön siitä, että kantaja on toiminut teollisuusomistajan tavoin. Näin ollen on katsottava yksityiskohtaisen valvonnan jälkeen, että komissio saattoi katsoa oikeudellista virhettä tekemättä, että kantaja oli käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa paitsi ennen IPO:n toteuttamisajankohtaa myös koko 29.7.2005 ja 28.1.2009 välisen ajanjakson ajan.
- 144 Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on siis hylättävä.

c) Kolmas osa, joka liittyy komission päätelmään, jonka mukaan kantaja ei ollut pelkkä rahoitussijoittaja

- 145 Kantaja väittää, että komissio teki ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että GSCP V -rahastojen Prysmian-konserniin tekemä sijoitus ei ollut pelkän rahoitussijoittajan sijoitus. Se väittää, että mainittujen rahastojen hankinnan Prysmianista toteuttivat ammattimaiset osakkeenomistajat eivätkä johtajat tai strategit. Näin ollen kantajan ei voida katsoa olevan missään vastuussa emoyhtiönä.

- 146 Kantaja korostaa erityisesti, että GSCP V -rahastoilla ei ollut toimivaltaa eikä resursseja määrittää Prysmian-konsernin markkinakäyttäytymistä, että sijoituskohteena olevien yhtiöiden hallinnointi ei kuulu mainittujen rahastojen perustajan PIA:n toimeksiannon piiriin, että Prysmianin olemassa oleva johtoryhmä, jonka yhtiön entinen omistaja on muodostanut, on johtanut edelleen sen liiketoimintoja, että PIA:n hallituksen jäsenet olivat sijoitusalan ammattilaisia, joiden tehtävänä oli pelkästään valvoa sijoituksia, että kantajalla ei ollut mitään kannustinta käyttää määräysvaltaa Prysmianiin, mikä ilmenee kantajan vähän aikaa Prysmianin hankinnan jälkeen tekemistä sijoitusten purkamisista, ja että Prysmian-konsernia ei mielletty ulkopuolella siihen konserniin kuuluvaksi, jonka emoyhtiö kantaja on, eikä sitä ollut sisällytetty viimeksi mainittuun konserniin kirjanpitoa varten.
- 147 Kantaja väittää lisäksi, että – toisin kuin komissio toteaa riidanalaisessa päätöksessä – toimenpiteet, jotka se toteutti Prysmian-konsernin osalta, eivät ole vastaa toimenpiteitä, jotka holdingyhtiö toteuttaa teollisuuskonsernin osalta.
- 148 Kantaja moittii lopuksi komissiota siitä, että se on katsonut, että sen taloudellisen edun perusteella, jonka kantaja on saanut sijoituksestaan, voidaan osoittaa, ettei kantaja ollut rahoitussijoittaja.
- 149 Komissio ja väliintulijat riitauttavat nämä väitteet.
- 150 Kantaja riitauttaa ensimmäisen kanneperusteensa kolmannessa osassa muun muassa komission riidanalaisen päätöksen 773–781 perustelukappaleessa esittämät pohdinnat, joissa komissio vastaa kantajan hallinnollisessa menettelyssä esittämiin väitteisiin, jotta todetaan, että kantajan käyttäytyminen Prysmian-konserniä kohtaan vastasi pelkän rahoitussijoittajan käyttäytymistä.
- 151 Oikeuskäytännön mukaan sitä, että emoyhtiön katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, johon sen tytäryhtiö on syyllistynyt, ei koske pelkkiä rahoitussijoittajia eli sellaisen sijoittajan tapausta, joka omistaa osuuksia jossain yhtiössä saadakseen taloudellista hyötyä mutta joka ei puutu millään tavalla sen hallinnointiin ja valvontaan (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2012, 1. garantovaná v. komissio, T-392/09, ei julkaistu, EU:T:2012:674, 50–52 kohta). Se, että joku on ”pelkkä rahoitussijoittaja”, ei ole kuitenkaan oikeudellinen kriteeri vaan sitä vastoin esimerkki tilanteesta, jossa emoyhtiö on vapaa kumoamaan ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman (ks. vastaavasti julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus asiassa Akzo Nobel ym. v. komissio, C-97/08 P, EU:C:2009:262, 75 kohta).
- 152 Aluksi on todettava niistä kantajan väitteistä, joiden mukaan yhtäältä GSCP V -rahastoilla ei ollut toimivaltaa eikä resursseja määrittää Prysmianin markkinakäyttäytymistä ja toisaalta tytäryhtiöiden hallinnointi ei kuulunut PIA:n toimeksiantoon, ettei näillä seikoilla ole merkitystä ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämisen toteamisen kannalta. Ne ovat lisäksi ristiriidassa niiden objektiivisten tekijöiden ja niiden indisioiden kanssa, jotka on todettu edellä 143 kohdassa. On samoin vielä todettava komission tavoin, että riidanalaisessa päätöksessä ei todeta kantajan puuttuneen Prysmianin liikkeenjohtoon vaan sen todetaan käyttäneen ratkaisevaa vaikutusvaltaa kyseisen yhtiön kaupallisiin päätöksiin. Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ratkaisevan vaikutusvallan käyttämistä koskevaa arviointia ei ole tarpeen rajata pelkästään seikkoihin, jotka liittyvät tytäryhtiön markkinoilla omaksumaan liiketoimintapolitiikkaan sen suppeassa merkityksessä (ks. vastaavasti tuomio 15.7.2015, HIT Groep v. komissio, T-436/10, EU:T:2015:514, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 153 Siltä osin kuin on kyse kantajan väitteestä, jonka mukaan PIA:n hallituksen jäsenet, jotka ovat olleet mukana Prysmianin eri hallituksissa, eivät olleet päteviä tai heillä ei ollut kokemusta johtaa kyseisen yhtiön toimintoja, on jälleen kerran katsottava, ettei tällaisella seikalla ole merkitystä sen toteamiseksi, ettei emoyhtiö ole käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiöönsä. Sillä ei joka tapauksessa voida kyseenalaistaa sitä, että kyseiset hallituksen jäsenet puuttuivat Prysmianin liiketoimintapolitiikkaan siltä osin kuin – kuten edellä 105 ja 119 kohdassa on todettu – he olivat mukana kyseisen yhtiön hallituksissa ja sen strategisessa komiteassa ja heillä on ollut siirrettyjä hallinnointivaltuuksia.

- 154 Kantajan väitteestä, jonka mukaan sillä ei ollut intressiä käyttää määräysvaltaa Prysmianiin, on lisäksi todettava, että kyseinen väite on ristiriidassa myös sen kanssa, että kantaja on nimittänyt kaikki kyseisen yhtiön hallituksen jäsenet rikkomisajanjakson aikana ja että se on osallistunut yhtiön strategiseen komiteaan alkuperäisen julkisen tarjouksen jälkeen. Tämä väite on myös selvästikin ristiriidassa edellä 136 kohdassa tarkastellun PIA:n hallituksen jäsenen lausunnon kanssa.
- 155 Siltä osin kuin lopuksi on kyse kantajan väitteestä, jonka mukaan lähinnä Prysmian-konsernin ei mielletty ulkopuolella olevan osa konsernia, jonka emoyhtiö kantaja on, eikä sitä ollut sisällytetty mainittuun konserniin kirjanpitoa varten, on todettava, että kyseinen väite on hylättävä, sillä myöskään se ei ole omiaan kumoamaan niitä tekijöitä ja indisioita, joihin komissio on vedonnut todetakseen, että kyse oli ratkaisevan vaikutusvallan käyttämisestä.
- 156 Edellä esitetystä seuraa, että toisin kuin kantaja väittää, kantaja ei ole onnistunut osoittamaan, että sen Prysmian-konsernista omistamalla osuuksilla pyrittiin yksinomaan toteuttamaan pelkkä rahoitussijoitus ja että se ei ollut puuttunut millään tavalla mainitun yhtiön hallintointiin ja valvontaan.
- 157 Ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa ja siten mainittu kanneperuste kokonaisuudessaan on siis hylättävä.

2 Toinen kanneperuste, joka perustuu asetuksen N:o 1/2003 2 artiklan rikkomiseen, näytön riittämättömyyteen ja SEUT 296 artiklassa määrätyn perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen

- 158 Kantaja väittää, että komissio on rikkonut asetuksen N:o 1/2003 2 artiklaa ja jättänyt noudattamatta SEUT 296 artiklassa määrättyä perusteluvelvollisuutta, siltä osin kuin se ei ole ottanut asianmukaisesti huomioon kantajan itsensä ja väliintulijoiden välillä olevaa suhdetta katsoakseen, että kantaja oli yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta.
- 159 Kantaja jakaa toisen kanneperusteen kahteen osaan. Se väittää ensimmäisessä osassa, että komission esittämät todisteet sille, että kantajan voidaan katsoa olevan yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta, ovat virheellisiä ja perustuvat väliintulijoiden hallinnollisessa menettelyssä esittämiin lausuntoihin, joita ei ole tuettu. Se katsoo toisessa osassa, että komissio ei ole perustellut riittävästi päätöstään.

a) Ensimmäinen osa, joka perustuu asetuksen N:o 1/2003 2 artiklan rikkomiseen ja todisteiden riittämättömyyteen

- 160 Kantaja moittii komissiota siitä, että se on nojautunut päätelmiin, jotka koskevat kantajan yhteisvastuuta sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta, pelkästään väliintulijoiden esittämiin lausuntoihin, vaikka kyseiset lausunnot eivät kantajan mielestä ole täsmällisiä, yhtäpitäviä tai luotettavia.
- 161 Kantaja väittää erityisesti, että väliintulijoiden lausunnot eivät perustu mihinkään todisteisiin ja että komissio on hyväksynyt ne ilman kriittistä lähestymistapaa. Se huomauttaa myös, että komissio on tahallaan jättänyt huomiotta sen itsensä esittämät todisteet väliintulijoiden tietojen riitauttamiseksi. Kantaja väittää lisäksi, että väliintulijoiden lausunnot, joihin komissio on nojautunut, ovat ristiriidassa niiden lausuntojen kanssa, jotka väliintulijat olivat esittäneet aikaisemmin, sekä komissiolle ennen väitetiedoksiantoa esitettyjen todisteiden kanssa. Komissio on siis laiminlyönyt velvollisuutensa tutkia huolellisesti ja puolueettomasti väliintulijoiden toimittamat asiakirjat.
- 162 Komissio ja väliintulijat riitauttavat nämä väitteet.

- 163 Kantaja väittää, että riidanalaiseen päätökseen sisältyvät päätelmät, jotka koskevat kantajan yhteisvastuusta sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta, eivät perustu riittäviin ja luotettaviin todisteisiin. Se toistaa tältä osin suurimman osan niistä väitteistä, jotka on esitetty ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä, ja ne on hylättävä samoista syistä kuin kyseisen kanneperusteen yhteydessä esitetyt väitteet.
- 164 Ensimmäiseksi on todettava kantajan väittävän, että komissio on toistanut sanasta sanaan ilman kriittistä tutkintaa väliintulijoiden lausunnot, jotka koskevat sen oikeutta nimittää Prysmianin hallitus, PIA:n hallituksen jäsenten osallistumista strategiseen komiteaan, sen käyttäytymistä teollisuusomistajana ja PIA:n hallituksen jäsenillä olevia siirrettyjä valtuuksia.
- 165 Siltä osin kuin aluksi on kyse oikeudesta nimittää hallitukset, on kuitenkin korostettava, että komission päätelmät eivät perustu pelkästään Prysmianin lausuntoihin vaan myös kantajan toimittamiin tietoihin ja yhtiön yhtiöjärjestykseen, kuten riidanalaisen päätöksen 762 perustelukappaleesta ja saman päätöksen alaviitteistä nro 1138–1141 ilmenee. Vaikka kantaja väittää jälleen kerran, ettei kantaja itse vaan B Prysmianin TJ-PJ:na valitsi ensimmäisen hallituksen, on lisäksi todettava, että – kuten edellä 100 kohdassa on korostettu – kyseistä väitettä ei ole tuettu millään kantajan esittämällä todisteella.
- 166 Siltä osin kuin on seuraavaksi kyse kantajan osallistumisesta strategiseen komiteaan, riidanalaisen päätöksen 763 perustekappaleesta ja alaviitteistä 1148–1153 ilmenee, että komissio on perustanut päätelmänsä turvautumalla PIA:n johtajien ja Prysmianin TJ-PJ:n välisiin sähköpostiviesteihin sekä kyseisen komitean kokousten esityslistaan ja hallituksen kokousten pöytäkirjoihin. Komissio ei ole siis toistanut yksinomaan väliintulijoiden lausuntoja tukeakseen mainitun komitean osalta tekemiänsä päätelmiä, kuten kantaja väittää. Kuten edellä 115 kohdassa on todettu, kyseisen komitean 16.7.2008 pidetyn kokouksen esityslistasta ilmenee lisäksi, että sama komitea tutki kysymyksiä kaupallisesta strategiasta, johon kuuluivat sijoitukset Brasiliassa, Kiinassa, Tunisiassa, Italiassa ja Venäjällä, mikä on ristiriidassa sen kantajan väitteen kanssa, jonka mukaan asianomaisella komitealla ei ollut mitään roolia Prysmianin strategisen päätöksentekoprosessin yhteydessä.
- 167 Siltä osin kuin on lisäksi kyse päätelmästä, jonka mukaan kantaja puolsi konsernin sisäistä ristiinmyyntiä, on todettava, että kyseinen päätelmä perustuu – kuten riidanalaisen päätöksen 771 perustelukappaleessa on selitetty – O:n ja B:n välillä 20.12.2007 vaihdettuihin sähköpostiviesteihin, 2.1.2008 päivättyyn O:n sähköpostiviestiin ja 30.1.2008 päivättyyn S:n sähköpostiviestiin. Näin ollen väite, jonka mukaan kyseinen toteamus perustuisi pelkästään väliintulijoiden lausuntoihin, on hylättävä.
- 168 Siltä osin kuin on lopuksi kyse PIA:n hallituksen jäsenten siirretyistä valtuuksista, edellä 112–114 kohdasta ilmenee, että komission riidanalaisessa päätöksessä eli mainitun päätöksen alaviitteissä 1142–1145 esiin tuoma todiste on Prysmianin hallituksen 15.12.2005 pidetyn kokouksen pöytäkirja. Toisin kuin kantaja huomauttaa, komissio ei ole siis vain perustanut päätelmiään väliintulijoiden lausuntoihin. Muilta osin komission väitteet on vahvistettu kannekirjelmän liitteillä, joissa korostetaan, että johtaville hallitusten jäsenille siirrettyjen valtuuksien nojalla PIA:n hallituksen jäsenet toimivat Prysmianin päivittäisessä hallinnossa. He ovat erityisesti ottaneet kantaa pyyntöön saada lupa avata sivuliike Qatarissa, tytäryhtiöiden hallitusten nimityksiin ja työhönottoa koskeviin kysymyksiin.
- 169 Edellä esitetystä seuraa, että – toisin kuin kantaja väittää – komission toteamukset eivät perustu yksinomaan väliintulijoiden esittämiin lausuntoihin.
- 170 Toiseksi on riittävää todeta, siltä osin kuin kantaja väittää, että väliintulijoiden lausunnot ovat ristiriitaisia ja että komissio on jättänyt huomiotta sen itsensä hallinnollisessa menettelyssä esittämät seikat, että kantaja ei mainitse täsmällisesti, mitä nämä lausunnot tai seikat ovat, joten kantajan tältä osin esittämät väitteet on hylättävä.
- 171 Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

b) Toinen osa, joka perustuu perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen

- 172 Kantajan mukaan komissio on laiminlyönyt sille SEUT 296 artiklan mukaan kuuluvan perusteluvelvollisuuden. Kantaja moittii komissiota erityisesti siitä, että se on sivuuttanut hallinnollisessa menettelyssä esittämänsä tiedot eikä se ole tukenut riittävästi päätelmiään muun muassa ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman soveltamisesta IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisempaan ajanjaksoon, ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä Prysmian-konserniin koko rikkomisajanjakson aikana koskevasta toteamuksesta ja kantajan väitteestä, jonka mukaan sillä oli Prysmianissa pelkkä rahoitussijoittajan rooli.
- 173 Komissio ja väliintulijat riitauttavat nämä väitteet.
- 174 SEUT 296 artiklan mukaan toimet, ja myös päätökset, perustellaan.
- 175 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 296 artiklan mukainen perusteluvelvollisuus määräytyy kyseisen toimen luonteen mukaan, ja perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden (ks. tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 147 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 176 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa siten yksittäistapauksessa tehtyjen päätösten osalta, että tällaisen päätöksen perustelemista koskevan velvollisuuden tarkoituksena on paitsi antaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle mahdollisuus tutkia päätöksen laillisuus myös antaa sille, jota päätös koskee, riittävät tiedot sen arvioimiseksi, onko päätös mahdollisesti virheellinen siten, että sen pätevyys voidaan riitauttaa. On kuitenkin huomautettava, että SEUT 296 artiklassa määrätty perusteluvelvollisuus on olennainen muotomääräys, joka on erotettava perustelujen aineellisesta paikkansapitävyydestä, koska tuo kysymys koskee riidanalaisen toimen aineellista lainmukaisuutta (ks. tuomio 29.9.2011, Elf Aquitaine v. komissio, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 146 ja 148 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Väitteet ja lausumat, joilla pyritään riitauttamaan toimen perusteltavuus, ovat näin ollen tehottomia perustelujen puuttumista tai puutteellisuutta koskevan kanneperusteen yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 22.3.2001, Ranska v. komissio, C-17/99, EU:C:2001:178, 35–38 kohta ja tuomio 15.6.2005, Corsica Ferries France v. komissio, T-349/03, EU:T:2005:221, 52 ja 59 kohta).
- 177 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on niin, että – toisin kuin kantaja väittää – riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittävät, jotta kantaja voi selvittää syyt, joiden vuoksi komissio katsoi sen olevan yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta, koska se oli osallistunut suoraan kyseessä olevaan kartelliin, ja jotta unionin yleinen tuomioistuin voi valvoa kyseisen päätöksen laillisuuden.
- 178 Siltä osin kuin aluksi on kyse päätöksestä soveltaa ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa oletamaa IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisemman ajanjakson osalta, riidanalaisen päätöksen 748–754 perustelukappaleesta ilmenee, että komissio on katsonut, että se, että kantaja käytti välillisesti määräysvaltaa kaikkiin Prysmianin osakkeisiin liittyviin äänioikeuksiin, asetti kantajan tilanteeseen, joka vastaa viimeksi mainitun yhtiön ainoan ja yksinomaisen omistajan tilannetta. Komissio on todennut lisäksi muun muassa mainitun päätöksen 751–753 perustelukappaleessa, että Apollon ja Prysmianin johdon sijoitukset eivät olleet yksinomaan passiivisia ja että ne edellyttivät Prysmianin osakkeisiin sidottujen äänioikeuksien käyttämisestä luopumista kantajan hyväksi. Tämän pohjalta komissio on huomauttanut kyseisen päätöksen 697–702 perustelukappaleessa mainitun oikeuskäytännön valossa, että se saattoi perustellusti katsoa kantajan olevan yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta.

- 179 Siltä osin kuin tämän jälkeen on kyse toteamuksesta, jonka mukaan kantaja on käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin 29.7.2005 ja 28.1.2009 välisen ajanjakson osalta, on huomautettava, että komissio on selittänyt päätelmänsä, jonka mukana kantaja käytti tällaista vaikutusvaltaa, nojautumalla oikeuskäytännön mukaisesti kantajan ja väliintulijoiden välillä olevien taloudellisten, organisatoristen ja oikeudellisten yhteyksien kannalta objektiivisiin tekijöihin. Näitä tekijöitä on kuvattu erikseen ja yksityiskohtaisesti riidanalaisen päätöksen 758–771 perustelukappaleessa, ja niitä on punnittu kokonaisuudessaan mainitun päätöksen 772–781 perustelukappaleessa. Komissio on lisäksi vastannut kantajan esittämiin tärkeimpiin argumentteihin tämän lopullisen punninnan yhteydessä muun muassa kyseisen päätöksen 773–778 perustelukappaleessa. Lopuksi on korostettava, että – toisin kuin kantaja väittää – komission selitykset koskivat paitsi IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisempaa ajanjaksoa myös mainittua ajankohtaa seurannutta ajanjaksoa, kuten saman päätöksen 766–770 perustelukappaleessa tutkitut toimenpiteet osoittavat.
- 180 Lopuksi päätelmästä, jonka mukaan kantaja ei ole toiminut Prysmian-konserniin nähden pelkkänä rahoitussijoittajana, on todettava, että komissio esittää kantajalle selkeän vastauksen etenkin riidanalaisen päätöksen 779 perustelukappaleessa, jossa se toteaa, että äänioikeuksien käyttö sellaisten tytäryhtiön liiketaloudellista käyttäytymistä koskevien strategisten päätösten osalta, joita ovat muun muassa ylimmän johdon nimeäminen sekä operatiivisen suunnitelman ja johtamissuunnitelman hyväksyminen, osoittaa ratkaisevan vaikutusvallan ilmeistä käyttämisestä eikä pelkkää tilapäistä rahoitussijoitusta.
- 181 Tästä seuraa, että komissio on noudattanut sille SEUT 296 artiklan mukaan kuuluvaa perusteluvollisuutta, siltä osin kuin on kyse ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämistä koskevan oletettaman soveltamisesta sekä toteamuksesta, jonka mukaan kantaja käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin koko rikkomisajanjakson ajan. Se on samoin selittänyt, miksi kantajaa ei voitu pitää pelkkänä rahoitussijoittajana Prysmian-konserniin nähden.
- 182 Toisen kanneperusteen toinen osa ja mainittu kanneperuste kokonaisuudessaan on näin ollen hylättävä.

3 Kolmas kanneperuste, joka perustuu SEUT 101 artiklan ja kyseisen asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen sekä yksilöllisen vastuun ja syyttömyysolettaman periaatteiden loukkaamiseen

- 183 Kantaja väittää, että riidanalaisella päätöksellä loukataan sen perusoikeuksia.
- 184 Erityisesti on todettava yhtäältä, että kantaja katsoo, että ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämistä koskeva oletttama, jota komissio on soveltanut IPO:n toteuttamisajankohtaa aikaisemman ajanjakson osalta, on ristiriidassa syyttömyysolettaman periaatteen sekä Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 48 artiklan 1 kohdan kanssa. Se toteaa vielä, ettei komissio ota huomioon todisteita, jotka se on esittänyt kumotakseen ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämistä koskevan oletttaman.
- 185 Toisaalta kantaja katsoo, että se, että sen katsotaan olevan yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta sen vuoksi, että se on emoyhtiö, loukkaa yksilöllisen vastuun periaatetta, sillä se ja sen edustajat mainituissa tytäryhtiöissä eivät ole osallistuneet SEUT 101 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen.
- 186 Komissio ja väliintulijat riitauttavat nämä väitteet.
- 187 Ensimmäiseksi on huomautettava yksilöllistä vastuuta ja syyttömyysolettamaa koskevista periaatteista, että unionin tuomioistuimet ovat useaan kertaan todenneet, että komissio ei loukkaa mainittuja periaatteita, kun se soveltaa ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämistä koskevaa oletttamaa.

- 188 Aluksi on näet huomautettava, että oikeuskäytännön mukaan se, että konsernin emoyhtiön, joka käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiöihinsä, voidaan katsoa olevan yhteisvastuussa kilpailuoikeuden rikkomisista, joihin sen tytäryhtiöt ovat syyllistyneet, ei merkitse missään tapauksessa seuraamusten yksilöllisyyden periaatteen loukkaamista vaan se on sitä vastoin kyseisen periaatteen ilmaus. Emoyhtiö ja sen ratkaisevan vaikutusvallan piiriin kuuluvat tytäryhtiöt muodostavat näet yhdessä unionin kilpailuoikeudessa tarkoitettun yhtenäisen yrityksen, josta ne ovat vastuussa, ja mikäli kyseinen yritys rikkoo tahallisesti tai tuottamuksellisesti kilpailusääntöjä, sille syntyy kaikkien tämän konsernin taustalla olevien oikeushenkilöiden yhteinen yksilöllinen vastuu (ks. tuomio 27.9.2012, Nynäs Petroleum ja Nynäs Belgium v. komissio, T-347/06, EU:T:2012:480, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. myös vastaavasti julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus asiassa Akzo Nobel ym. v. komissio, C-97/08 P, EU:C:2009:262, 97 kohta)
- 189 Tämän jälkeen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskeva oletama ei loukkaa oikeutta syyttömyysolettamaan, siltä osin kuin yhtäältä se ei johda olettamaan, jonka mukaan jompikumpi näistä yhtiöistä on syyllinen (ks. tuomio 26.1.2017, Villeroy & Boch v. komissio, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 149 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja toisaalta ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskeva oletama on kumottavissa (ks. tuomio 19.6.2014, FLS Plast v. komissio, C-243/12 P, EU:C:2014:2006, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 190 Lopuksi on riittävää todeta vielä, että – toisin kuin kantaja väittää – se, että on vaikeaa esittää ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletaman kumoamisen edellyttämä vastanäyttö, ei merkitse unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sinänsä sitä, ettei olettamaa itse asiassa voitaisi kumota (ks. vastaavasti tuomio 16.6.2016, Evonik Degussa ja AlzChem v. komissio, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 191 Tästä seuraa, että kantajan väite, jonka mukaan ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskeva oletama on ristiriidassa yksilöllisen vastuun ja syyttömyysolettaman periaatteiden, sellaisena kuin niistä määrätään ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa ja perusoikeuskirjassa, kanssa, on hylättävä.
- 192 Toiseksi on todettava, että kantajan väite, jonka mukaan se ja sen edustajat eivät ole osallistuneet kyseessä olevaan kartelliin, ei voi menestyä edellä 188 kohdassa mainitun oikeuskäytännön nojalla.
- 193 Kolmanneksi on todettava kantajan väitteestä, jonka mukaan komissio ei ole esittänyt riittäviä syitä sille, ettei ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevaa olettamaa voida katsoa kumotuksi, että tällaista väitettä on jo tutkittu toisen kanneperusteen yhteydessä ja että se on hylättävä samoista syistä.
- 194 Tästä seuraa, että – toisin kuin kantaja väittää – se, että kantajan katsotaan olevan yhteisvastuussa sen tytäryhtiöille määrätyn sakon maksamisesta sen vuoksi, että se on emoyhtiö, ei loukkaa yksilöllisen vastuun ja syyttömyysolettaman periaatteita siten kuin kantaja on nyt käsiteltävässä kanneperusteessa väittänyt.
- 195 Kolmas kanneperuste on näin ollen hylättävä.

4 Neljäs kanneperuste, joka perustuu SEUT 101 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen, ilmeiseen arviointivirheeseen sekä oikeusvarmuuden ja seuraamusten yksilöllisyyden periaatteiden loukkaamiseen

- 196 Kantaja väittää lähinnä, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen ja loukannut oikeusvarmuuden ja seuraamusten yksilöllisyyden periaatteita, koska se ei ole määrittänyt yhteisvastuussa olevien yhteisvelallisten osuuksia niiden sisäisessä suhteessa ja se on vain päätellyt

niiden olevan yhteisvastuussa. Kantajan mukaan tällainen määräytyminen ei ole tarpeen silloin, kun yhtiöt kuuluvat samaan konserniin riidanalaisen päätöksen tekemisajankohtana. Kun näistä yhtiöistä muodostuvaa taloudellista kokonaisuutta ei enää ole – kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa –, komissiolla on sitä vastoin velvollisuus määrittää nämä osuudet mainitussa päätöksessä.

197 Komissio riitauttaa nämä väitteet.

198 Kantaja väittää lähinnä, että siltä osin kuin se ei muodostanut riidanalaisen päätöksen tekemisajankohtana väliintulijoiden kanssa enää yhtä ainoaa taloudellista yksikköä, komission oli määritettävä niiden kunkin maksettavaksi tuleva osuus sakosta niiden sisäisessä suhteessa.

199 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhteisvastuuta sakon maksamisesta koskeva unionin oikeuden käsite koskee, siltä osin kuin se on vain ilmaisu yrityksen käsitteen täydestä oikeusvaikutuksesta, ainoastaan yritystä eikä sen muodostavia yhtiöitä (tuomio 26.1.2017, Villeroy & Boch v. komissio, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 150 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

200 Vaikka asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että komissio voi määrätä yhteisvastuullisesti maksettavan sakon useille yhtiöille, jos ne kuuluvat samaan yritykseen, kyseisen säännöksen sanamuodon ja yhteisvastuuta koskevan järjestelmän tavoitteen perusteella ei voida katsoa, että kyseiseen seuraamuksen määrittämistä koskevaan toimivaltaan kuuluisi ulkoisen yhteisvastuusuhteen määrittämisen lisäksi myös yhteisvastuullisten yhteisvelallisten osuuksien määrittäminen niiden sisäisessä suhteessa (tuomio 26.1.2017, Villeroy & Boch v. komissio, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 151 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

201 Yhteisvastuuta koskevan järjestelmän tavoite perustuu sitä vastoin siihen, että kyseinen järjestelmä on kilpailuoikeuden rikkomisista määrättyjen sakkojen perimistoimien tehokkuuden lisäämiseksi komission käyttöön annettu täydentävä oikeudellinen väline, koska kyseinen järjestelmä pienentää komission osalta sen saatavan velkojana, jota kyseiset sakot merkitsevät, maksukyvyttömyyden riskiä, millä myötävaikutetaan kilpailuoikeudessa yleisesti tavoiteltavaan ennalta ehkäisevyyden päämäärään (ks. tuomio 26.1.2017, Villeroy & Boch v. komissio, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 152 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

202 Yhteisvastuullisten yhteisvelallisten osuuksien määrittämisellä niiden sisäisessä suhteessa ei pyritä kuitenkaan noihin kahteen tavoitteeseen. Kyse on näet myöhemmässä vaiheessa esiin tulevasta riita-asiasta, jolla ei ole komissiolle lähtökohtaisesti enää mitään merkitystä, siltä osin kuin yksi tai useampi mainituista yhteisvelallisista on maksanut sille sakon kokonaisuudessaan (ks. tuomio 26.1.2017, Villeroy & Boch v. komissio, C-625/13 P, EU:C:2017:52, 153 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

203 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on todettava edellä 199–202 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa, että komission ei ollut määritettävä kantajan ja väliintulijoiden osuuksia niiden sisäisessä suhteessa. Siltä osin kuin – kuten ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä suoritetusta tutkinnasta ilmenee –, komissio on näet päätellyt perustellusti, että kantaja ja väliintulijat muodostivat koko rikkomisajanjakson ajan yhden ainoan kilpailuoikeudessa tarkoitetun yrityksen, komissio saattoi vain määrittää sen sakon määrän, joka näiden yhtiöiden oli maksettava yhteisvastuullisesti.

204 Edellä 207 kohdassa esitettyä päätelmää ei voida myöskään kyseenalaistaa kantajan väitteellä, jonka mukaan väliintulijat eivät riidanalaisen päätöksen tekemisen ajankohtana muodostaneet sen kanssa enää yhtenäistä yksikköä.

205 Yhtäältä on huomautettava, että kyseisen väitteen hyväksyminen olisi ristiriidassa jo yhteisvastuun käsitteeseen itsensä kanssa. Tältä osin on todettava, että yhteisvastuumekanismi merkitsee käytännössä sitä, että komissio voi kääntyä joko emoyhtiön tai tytäryhtiön puoleen vahvistamatta osuuksia kantajan

väittämässä tarkoituksessa. Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, määrättäessä sakkoa jommallekummalle näistä yrityksistä ei näet ole olemassa ”ensisijaisuutta” (ks. tuomio 18.7.2013, Dow Chemical ym. v. komissio, C-499/11 P, EU:C:2013:482, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 206 Toisaalta on katsottava, että tällaisen väitteen hyväksyminen voisi haitata yhteisvastuuta koskevan järjestelmän tavoitetta, joka perustuu edellä 201 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan siihen, että kyseinen järjestelmä on täydentävä oikeudellinen väline, joka komissiolla on käytössään määrättyjen sakkojen takaisinperimisen tehokkuuden lisäämiseksi ja kilpailuoikeudessa yleisesti tavoiteltavan ennalta ehkäisevyyden päämäärän vahvistamiseksi.
- 207 Edellä esitetyn perusteella on todettava yksityiskohtaisen valvonnan päätteeksi, että komissio ei ole tehnyt virhettä eikä loukannut oikeusvarmuuden ja seuraamusten yksilöllisyyden periaatteita, koska se ei ole määrittänyt kantajan ja väliintulijoiden osuuksia niiden sisäisessä suhteessa.
- 208 Neljäs kanneperuste on siis hylättävä.

5 Viides kanneperuste, joka perustuu puolustautumisoikeuksien loukkaamiseen

- 209 Kantajan mielestä komissio on loukannut sen puolustautumisoikeuksia hallinnollisessa menettelyssä. Se jakaa tämän viidennen kanneperusteen kolmeen osaan, joista ensimmäinen koskee sitä, että komissio ei ole antanut sille mahdollisuutta tutustua sen puolustautumisen kannalta olennaisiin asiakirjoihin, toinen sitä, että komissio on viivästyttänyt laittomasti mahdollisuutta tutustua muihin olennaisiin asiakirjoihin, ja kolmas sitä, että menettelyn liiallinen kesto on heikentänyt sen kykyä puolustautua.

a) Ensimmäinen osa, joka liittyy siihen, että komissio ei ole antanut kantajalle mahdollisuutta tutustua sen puolustautumisen kannalta olennaisiin asiakirjoihin

- 210 Kantaja väittää, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä nojautunut useisiin sitä vastaan puhuviin todisteisiin perustaakseen sen vastuun kartellissa, vaikka näitä todisteita ei ole toimitettu kantajalle. Kyse on erityisesti asiakirjasta, johon sisältyy näyttö PIA:n hallituksen jäsenten siirrettyjen valtuuksien laajuudesta, ja asiakirjoista, joissa on näyttö palkkakomitean ja sisäisen tarkastuksen komitean roolista.
- 211 Komissio riitauttaa nämä väitteet.
- 212 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puolustautumisoikeuksien noudattaminen on unionin oikeuteen kuuluva perusoikeus, josta määrätään perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdassa, joka edellyttää näiden oikeuksien noudattamista kaikissa oikeudenkäynneissä (ks. tuomio 17.12.2014, Pilkington Group ym. v. komissio, T-72/09, ei julkaistu, EU:T:2014:1094, 232 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 213 Puolustautumisoikeuksien noudattaminen edellyttää sitä, että asianomainen yritys saa hallinnollisen menettelyn kuluessa ilmaista asianmukaisesti näkemyksensä esiin tuotujen tosiseikkojen ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä sekä niistä asiakirjoista, joita komissio on käyttänyt perussopimuksen rikkomista koskevan väitteensä tukena (tuomio 7.1.2004, Aalborg Portland ym. v. komissio, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, 66 kohta).
- 214 Vastaavasti asetuksen N:o 1/2003 27 artiklan 1 kohdassa säädetään yhtäältä, että komission on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita komission toteuttama menettely koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa komission niitä vastaan esittämistä väitteistä, ja toisaalta, että komissio perustaa päätöksensä yksinomaan väitteille, joista asianomaiset osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa.

- 215 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että asiakirjaa ei ole annettu tiedoksi, merkitsee puolustautumisoikeuksien loukkaamista ainoastaan siinä tapauksessa, että asianomainen yritys osoittaa yhtäältä, että komissio on nojautunut tähän asiakirjaan tukeakseen väitettään, joka koskee kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaoloa, ja toisaalta, että tämän väitteen paikkansapitävyyden osoittamiseksi välttämätön näyttö voitaisiin esittää vain kyseisen asiakirjan perusteella. Mikäli on olemassa muita asiakirjatodisteita, joista osapuolet ovat saaneet tiedon hallinnollisen menettelyn aikana ja jotka tukevat erityisesti komission päätelmiä, tiedoksi antamalla jätetyn asianomaista vastaan puhuvan asiakirjan poistaminen todisteiden joukosta ei heikennä riidanalaisessa päätöksessä huomioon otettujen väitteiden pätevyyttä. Näin ollen asianomaisen yrityksen on osoitettava, että lopputulos, johon komissio on päätöksessään päätenyt, olisi ollut erilainen, mikäli asiakirja, jota ei ole annettu tiedoksi ja johon komissio on nojautunut todetessaan kyseisen yrityksen rikkoneen kilpailusääntöjä, olisi pitänyt poistaa asianomaista vastaan puhuvien todisteiden joukosta (ks. tuomio 9.9.2015, Toshiba v. komissio, T-104/13, EU:T:2015:610, 129 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 216 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on niin, että vaikka kantaja väittää, ettei se ole saanut komissiolta asiakirjaa, joka koskee PIA:n hallituksen jäsenille siirrettyjen valtuuksien laajuutta, eikä asiakirjoja, jotka koskevat palkkakomiteaa ja sisäisen tarkastuksen komiteaa, on todettava komission tavoin, että tällainen väite ei perustu tosiseikkoihin.
- 217 Kuten komissio selittää, eikä kantaja ole tätä kiistänyt, ensinnäkin asiakirja, joka koskee PIA:n hallituksen jäsenille siirrettyjen valtuuksien laajuutta, on saatettu kantajan tietoon 27.3.2012, ja kantajalla on ollut mahdollisuus tutustua sekä kyseisen asiakirjan luottamukselliseen versioon että versioon, josta on poistettu luottamukselliset osat.
- 218 Tämän jälkeen on korostettava palkkakomiteaa koskevasta asiakirjasta, että kyse on väliintulijoiden väitetiedoksiantoon antaman vastauksen luottamuksellisesta versiosta. Kantajalle on annettu 4.1. ja 12.3.2012 sekä 11.9.2013 mahdollisuus tutustua kyseisen vastauksen sellaiseen versioon, josta on poistettu luottamukselliset osat ja josta komission kantajan osalta riidanalaisessa päätöksessä mainitsemat seikat ilmenevät.
- 219 Sisäisen tarkastuksen komiteaa koskevan asiakirjan osalta on lopuksi todetta, että kyse on kyse asiakirjasta, joka vastaa täysin väliintulijoiden 20.10.2009 päivättyyn tietojensaantipyyntöön antaman vastauksen liitteessä 15 olevaa asiakirjaa, johon kantaja on voinut tutustua etenkin 26.1.2012.
- 220 Tästä seuraa, että komissio ei ole evännyt oikeutta tutustua kantajan kannekirjelmässä mainitsemaan asiakirjoihin ja että se on siis noudattanut sille edellä 215 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti kuuluvia velvollisuuksiaan.
- 221 Muilta osin kantaja väittää, ettei se ole saanut tutustua muihin asiakirja-aineistoon sisältyviin asiakirjoihin, kuten esimerkiksi asiakirjoihin [luottamuksellinen] ja [luottamuksellinen]. Siltä osin kuin tällainen väite on esitetty ensimmäistä kertaa unionin yleisessä tuomioistuimessa vastausvaiheessa eikä se perustu oikeudenkäynnin kuluessa esiin tulleisiin seikkoihin, se on kuitenkin jätettävä tutkimatta. On joka tapauksessa korostettava, että – kuten komissio huomauttaa – asiakirja [luottamuksellinen] on toimitettu kantajalle 8.9.2011 ja asiakirja [luottamuksellinen] sisältää vain julkisesti saatavilla olevaa tietoa, kuten riidanalaisen päätöksen alaviite nro 1127 osoittaa.
- 222 Viidennen kanneperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

b) Toinen osa, joka liittyy siihen, että komissio on viivästyttänyt laittomasti mahdollisuutta tutustua muihin puolustautumisen kannalta olennaisiin asiakirjoihin

- 223 Kantaja väittää aluksi, että komissio on toimittanut sen puolustautumisen kannalta olennaiset tiedot vasta hyvin myöhäisessä vaiheessa tutkintaa eli 17.5.2013, joten se ei ole voinut asianmukaisesti käyttää puolustautumisoikeuksiaan. Näissä sekä sitä vastaan että sen puolesta puhuvissa tiedoissa on kyse ensinnäkin todisteista strategisen komitean roolin määrittämiseksi, toiseksi todisteista, jotka koskevat palkkakomiteaa ja sisäisen tarkastuksen komiteaa, kolmanneksi todisteista, jotka liittyvät kuukausittaisissa kokouksissa tutkittuihin kysymyksiin, ja neljänneksi todisteista sen komission väitteen tueksi, jonka mukaan kantaja on toiminut teollisuusomistajan tavoin.
- 224 Kantaja väittää tämän jälkeen, että kyseisten tietojen antamisella myöhässä ei ole korjattu sen puolustautumisoikeuksien loukkaamista, koska sillä ei ole ollut kyseisiä tietoja käytettävinaan sen valmistellessa vastaustaan väitetiedoksiintoon eikä vuoden 2012 kesäkuussa pidetyssä kuulemisessa. Sen mukaan on lisäksi niin, että jos se olisi voinut esittää näkemyksensä näytöstä aikaisemmassa vaiheessa, komissio olisi voinut ottaa näytön paremmin huomioon.
- 225 Kantaja väittää lisäksi, ettei komission perustelu, jonka mukaan se, että näihin tietoihin on annettu mahdollisuus tutustua myöhään, on perusteltavissa tarpeella osoittaa ensin näytön oikeellisuus ennen kuin ne toimitetaan kantajalle, ei ole perusteltu. Se korostaa, että suurin osa merkityksellisistä todisteista oli komission käytettävissä yli yhtä vuotta aikaisemmin.
- 226 Kantaja vaatii lopuksi, että unionin yleinen tuomioistuin määrää komission toimittamaan 2.5.1991 tehdyn unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti kaikki merkitykselliset asiakirjat, jotka komissio on julkaissut sisäisesti 1.3.2012–17.5.2013, ja erityisesti oikeudellisen yksikön ja kuulemismenettelyistä vastaavan neuvonantajan välisen kirjeenvaihdon sekä asian käsittelystä vastaavan ryhmän kokousten pöytäkirjan tai ryhmän sisäiset kirjalliset ohjeet, niiden tarkastelemiseksi suljetuin ovin.
- 227 Komissio ei hyväksy näitä väitteitä.
- 228 Kantaja väittää lähinnä, että komissio on antanut sille myöhässä mahdollisuuden tutustua sen puolustautumisen kannalta olennaisiin asiakirjoihin.
- 229 Edellä 213 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen edellyttää lähinnä sitä, että asianomainen yritys saa hallinnollisen menettelyn kuluessa ilmaista asianmukaisesti näkemyksensä esiin tuotujen tosiseikkojen ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä.
- 230 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on korostettava, että kantaja ei väitä tässä osassa, kuten ensimmäisessä osassa, että sillä ei ole ollut mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin, jotka ovat olennaisia, jotta se voi puolustautua komission sitä vastaan riidanalaisessa päätöksessä esittämiä väitteitä vastaan, vaan se moittii komissiota yksinomaan siitä, että tämä on toimittanut kyseiset asiakirjat myöhässä.
- 231 Ensimmäiseksi on kuitenkin huomautettava aluksi, että kantajan mainitsemat asiakirjat on toimitettu kantajalle 17.5.2013 eli noin kymmenen kuukautta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä. Kantaja ei siis voi pätevästi väittää, ettei sillä ole ollut mahdollisuutta esittää huomautuksia näistä seikoista sen vuoksi, ettei sillä ole ollut riittävästi aikaa tutkia niitä. Tämän jälkeen on todettava, että kantaja on tosiasiaa ottanut kantaa näihin asiakirjoihin etenkin 17.6.2013 kuukausi niiden toimittamisen jälkeen ja että mikään sen kirjelmässä ei ole omiaan osoittamaan, kuten kantaja väittää, että komissiolla ei ole ollut riittävästi aikaa ottaa huomioon sen huomautuksia. Kantaja ei lopuksi selitä täsmällisesti, mitkä väitteet se olisi voinut esittää, jos ajanpuute ei olisi estänyt sitä.

- 232 Toiseksi on korostettava, että niistä asiakirjoista, jotka kantaja mainitsee asiakirjoina, jotka on annettu sen tutustuttaviksi myöhässä, kaksi koskee komission päätelmiä kantajan osallistumisesta Prysmianin palkkakomiteaan ja sisäisen tarkastuksen komiteaan. Ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä edellä 120–124 kohdassa suoritetusta arvioinnista ilmenee kuitenkin, ettei komissio ole voinut käyttänyt näitä kahta seikkaa perustaakseen päätelmänsä, jonka mukaan kantaja oli käyttänyt ratkaisevaa vaikutusvaltaa väliintulijoihin. Tässä tilanteessa kantajan moite siitä, että nämä kaksi mainittuja seikkoja koskevaa asiakirjaa on toimitettu myöhässä, on hylättävä tehottomana. Muilta osin kantaja ei voi – kun otetaan huomioon se, että kyseessä olevat asiakirjat eli Prysmianin hallituksen pöytäkirjat ja kuukausikertomukset, ovat suhteellisen lyhyitä – väittää, ettei sillä ole ollut aikaa tutkia niitä valmistellakseen puolustuksensa komissiossa.
- 233 Kolmanneksi on huomautettava, ettei kantaja voi väittää pätevästi, että komission argumentaation ainoana perustana olivat 17.5.2013 toimitetut asiakirjat. Tältä osin on todettava, että komission riidanalaisessa päätöksessä esittämät päätelmät perustuvat useisiin muihin asiakirjoihin, jotka on toimitettu kantajalle sen jälkeen, kun väitetiedoksianto annettiin 30.6.2011.
- 234 Neljänneksi on huomautettava, että vaikka kantaja ei ole voinut tutustua näihin asiakirjoihin valmistellakseen vastauksensa väitetiedoksiintoon, on todettava, että oikeuskäytännön mukaan väitetiedoksianto on valmistelevalle asiakirjalle, jossa arviot tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista ovat täysin väliaikaisia (tuomio 5.12.2013, SNIA v. komissio, C-448/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:801, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Mikään ei siis estä sitä, että vastauksina väitetiedoksiintoon saatuja asiakirjoja käytetään myöhemmin lopullisessa päätöksessä, kun sille, jota asia koskee, annetaan mahdollisuus, kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa, ottaa niihin kantaa.
- 235 Viidennen kanneperusteen toinen osa on näin ollen hylättävä osittain tehottomana ja osittain perusteettomana. Kantajan ehdottomasta prosessinjohtotoimesta on lisäksi riittävää korostaa, ettei kantaja selitä, miltä osin sillä voitaisiin tukea sen argumentaatiota. Kantajan pyyntöä ei siis ole hyväksyttävä.

c) Kolmas osa, joka liittyy hallinnollisen menettelyn liialliseen keston

- 236 Kantaja väittää, että komissio on loukannut hyvän hallinnon periaatetta, kun otetaan huomioon hallinnollisen menettelyn liiallinen kesto. Se korostaa tältä osin muun muassa, että tutkintaa jatkettiin yli viiden vuoden ajan eli 9.1.2009–2.4.2014. Se toteaa vielä, että tällä kestolla on ollut seurauksia sen puolustautumisen kannalta, sillä se on saanut väitetiedoksiannon vasta 30.6.2011, jolloin GSCP V -rahastot olivat jo luovuttaneet viimeisen omistusosuutensa Prysmianissa vuonna 2010. Se katsoo myös, että siinä tapauksessa, ettei hallinnollisen menettelyn liiallinen kesto oikeuttaisi kumoamaan riidanalaista päätöstä, unionin yleisen tuomioistuimen olisi kuitenkin alennettava kohtuullisuuden vuoksi sille määrän sakon määrää.
- 237 Komissio riitauttaa nämä väitteet.
- 238 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kohtuullisen keston noudattaminen kilpailupolitiikan alaan liittyvissä hallinnollisissa menettelyissä on unionin oikeuden yleinen oikeusperiaate, jonka noudattamista unionin tuomioistuimet valvovat (ks. tuomio 19.12.2012, Heineken Nederland ja Heineken v. komissio, C-452/11 P, EU:C:2012:829, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 239 Käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaate hallinnollisen menettelyn yhteydessä on vahvistettu perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan ”jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa” (ks. tuomio 5.6.2012, Imperial Chemical Industries v. komissio, T-214/06, EU:T:2012:275, 284 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 240 Menettelyn kunkin vaiheen kohtuullisuutta on arvioitava kunkin asian ominaispiirteiden perusteella ja erityisesti ottaen huomioon kulloinkin asiayhteys, se, kuinka asianosaiset ovat toimineet menettelyn aikana, ja se, mikä merkitys asialla on asianomaisille eri yrityksille, sekä asian monitahoisuus (ks. vastaavasti tuomio 20.4.1999, *Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, EU:T:1999:80, 126 kohta).
- 241 Unionin tuomioistuin on myös katsonut, että komissiossa noudatettavan kilpailupolitiikan alalla hallinnolliseen menettelyyn voi kuulua kaksi tutkinnan toisiaan seuraavaa vaihetta, joista molempiin liittyy oma sisäinen logiikka. Ensimmäinen vaihe, joka kestää aina väitetiedoksiantoon asti, alkaa siitä hetkestä, jolloin komissio yhteisön lainsäätäjän sille antamia valtuuksia käyttäessään ryhtyy toimenpiteisiin, jotka merkitsevät moitetta kilpailusääntöjen rikkomisesta, ja komission on tämän ensimmäisen vaiheen perusteella voitava ottaa kantaa siihen, kuinka menettelyä jatketaan. Toinen vaihe puolestaan kestää väitetiedoksiannosta lopullisen päätöksen tekemiseen saakka. Komission on voitava toisen vaiheen nojalla ottaa lopullisesti kantaa kilpailusääntöjen rikkomista koskevaan moitteeseen (tuomio 21.9.2006, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. komissio*, C-105/04 P, EU:C:2006:592, 38 kohta).
- 242 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että kun käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatteen noudattamatta jättäminen on mahdollisesti vaikuttanut menettelyn lopputulokseen, tällaisesta noudattamatta jättämisestä voi seurata riidanalaisen päätöksen kumoaminen (ks. vastaavasti tuomio 21.9.2006, *Technische Unie v. komissio*, C-113/04 P, EU:C:2006:593, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 243 On kuitenkin täsmennettävä, että kilpailusääntöjä sovellettaessa kohtuullisen ajan ylittäminen voi olla kumoamisperuste vain kilpailusääntöjen rikkomiset toteavien päätösten osalta, jos on näytetty toteen, että käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatteen loukkaamisella on vaarannettu kyseessä olevien yritysten puolustautumisoikeudet. Tätä erityistapausta lukuun ottamatta ratkaisun tekemistä kohtuullisessa ajassa koskevan velvollisuuden noudattamatta jättäminen ei vaikuta asetuksen N:o 1/2003 mukaisen hallinnollisen menettelyn pätevyteen (tuomio 21.9.2006, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. komissio*, C-105/04 P, EU:C:2006:592, 42 kohta).
- 244 Lopuksi on todettava, että koska puolustautumisoikeuksien kunnioittamisella eli periaatteella, jonka perustavanlaatuisuutta on useaan otteeseen korostettu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, on olennainen merkitys nyt kyseessä olevan menettelyn kaltaisissa menettelyissä, on vältettävä se, että nämä oikeudet voisivat korjaamattomalla tavalla vaarantua tutkintavaiheen liiallisen keston takia ja että tämä kesto voisi estää sellaisten todisteiden esittämisen, joilla pyritään osoittamaan vääräksi sellaisten kilpailukäyttäytymisten olemassaolo, joista kyseessä olevat yritykset joutuvat vastuuseen. Tästä syystä puolustautumisoikeuksien käyttämistä koskevan mahdollisen esteen tutkimista ei pidä rajoittaa siihen samaan vaiheeseen, jossa näillä oikeuksilla on täysi oikeusvaikutus, eli hallinnollisen menettelyn toiseen vaiheeseen. Puolustautumisoikeuksien tehokkuuden mahdollisen heikkenemisen alkusyy arvioinnin on ulotuttava koko tähän menettelyyn siten, että se koskee sen kokonaiskestoja (ks. tuomio 21.9.2006, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. komissio*, C-105/04 P, EU:C:2006:592, 50 kohta).
- 245 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on todettava hallinnollisen menettelyn ensimmäisen vaiheen osalta eli sen vaiheen osalta, joka alkoi siitä hetkestä, kun väliintulijoille annettiin tiedoksi tarkastuspäätös vuoden 2009 tammikuussa, ja päättyi siihen hetkeen, kun ne vastaanottivat väitetiedoksiannon vuoden 2011 kesäkuussa, että tämä vaihe on kestänyt 29 kuukautta. Hallinnollisen menettelyn toinen vaihe, joka alkoi väitetiedoksiannon vastaanottamishetkestä ja päättyi riidanalaisen päätöksen tekemishetkeen vuoden 2014 huhtikuussa, kattoi puolestaan 33 kuukauden pituisen ajanjakson.

- 246 Tältä osin on katsottava, että hallinnollisen menettelyn ensimmäisen vaiheen kesto ja mainitun menettelyn toisen vaiheen kesto eivät ole liiallisia, kun otetaan huomioon ne toimenpiteet, jotka komissio on joutunut toteuttamaan tutkimuksen täydentämiseksi ja riidanalaisen päätöksen tekemiseksi.
- 247 Aluksi on näet korostettava komission tavoin, että tutkimus koski maailmanlaajuisia kartellia, jonka osallistujien lukumäärä oli merkittävä ja joka kesti lähes kymmenen vuoden ajan, ja komission on kyseisen tutkinnan aikana pitänyt saattaa ajan tasalle huomattavia määriä asiakirja-aineistoon sisältyviä todisteita, joihin kuuluvat muun muassa kaikki tiedot, jotka on kerätty tarkastuksissa ja jotka on saatu sakoista vapauttamista ja sakkojen lieventämistä pyytäneiltä yrityksiltä. Komissio on mainitun tutkimuksen kuluessa lähettänyt lisäksi asianomaisen alan toimijoille asetuksen N:o 1/2003 18 artiklan sekä sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 12 kohdan mukaisia tietojensaantipyynnöitä.
- 248 Tämän jälkeen on korostettava, että todisteiden määrä on johtanut siihen, että komissio on laatinut englanniksi 287-sivuisen päätöksen, jonka liitteessä 1 on täydelliset viittaukset kaikkiin tutkintavaiheen aikana kerättyihin todisteisiin ja että myös kartellin suuruus ja ulottuvuus sekä kielelliset haasteet ovat olleet huomattavia. Tältä osin on huomautettava, että riidanalaisella päätöksellä on 26 adressaattia, jotka tulevat monista eri maista, joista suurin osa on osallistunut kartelliin eri oikeudellisin muodoin ja joiden rakennetta on uudistettu kartellin ajanjakson aikana ja sen jälkeen. Lisäksi on korostettava sitä, että mainittu englanniksi laadittu päätös on pitänyt kääntää kokonaisuudessaan saksaksi, ranskaksi ja italiaksi.
- 249 Edellä 3–10 kohdassa esitetystä asian taustasta ilmenee lopuksi, että komissio on toteuttanut hallinnollisen menettelyn yhteydessä joukon toimenpiteitä, jotka oikeuttavat menettelyn kunkin vaiheen keston ja joiden tarkoituksenmukaisuutta tutkimuksen kannalta kantaja ei ole nimenomaisesti kyseenalaistanut.
- 250 Näin ollen hallinnollisen menettelyn kummankin vaiheen kesto oli kohtuullinen, jotta komissio saattoi arvioida yksityiskohtaisesti todisteita ja niiden osapuolten esittämiä väitteitä, joita tutkimus koski.
- 251 Tästä seuraa, ettei kantaja voi pätevästi väittää, että hallinnollinen menettely komissiossa on kestänyt liian pitkään ja että komissio on loukannut käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatetta.
- 252 Vaikka todetaan, että hallinnollisen menettelyn kokonaiskesto on mahdollisesti ollut liiallinen ja että käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatetta on loukattu, tällaisen toteamuksen perusteella ei joka tapauksessa voida sinällään päätellä edellä 242–244 kohdassa mainitun oikeuskäytännön nojalla, että riidanalainen päätös on kumottava.
- 253 Kantaja väittää tästä, että hallinnollisen menettelyn keston liiallisuudella on ollut ”seurauksia sen kyvyille puolustautua” erityisesti siltä osin kuin kantaja oli silloin, kun sille ilmoitettiin, että se kuului tutkimuksen piiriin, eli väitetiedoksiannon antamisajankohtana 30.6.2011, luovuttanut jo viimeisen osuutensa väliintulijoissa ja se on siis saanut ainoastaan rajatun mahdollisuuden tutustua sen sijoitusta koskevaan näyttöön. Tältä osin on kuitenkin riittävää huomauttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskevan yleisen varovaisuusvelvoitteen nojalla kantajan on säilytettävä huolellisesti kirjanpidossaan tai arkistossaan seikat, joiden perusteella voidaan todentaa sen toiminta, jotta sillä olisi tarvittavat todisteet mahdollisten tuomioistuinmenettelyiden tai hallinnollisten menettelyiden varalta (ks. vastaavasti tuomio 16.6.2011, Heineken Nederland ja Heineken v. komissio, T-240/07, EU:T:2011:284, 301 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tätä velvollisuutta sovelletaan 27.6.2012 annetun tuomion Bolloré v. komissio (T-372/10, EU:T:2012:325, 152 kohta) mukaan myös tytäryhtiön luovuttamiseen.

- 254 Siltä osin kuin on kyse kantajan unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämästä kehotuksesta alentaa kohtuuden vuoksi sille määrätyn sakon määrää siinä tapauksessa, että hallinnollisen menettelyn kesto ei oikeuttaisi kumoamaan riidanalaista päätöstä, on katsottava, että tämä kehotus on esitetty niiden kantajan vaatimusten tueksi, jotka koskevat mainitun määrän alentamista, jota tutkitaan jäljempänä 261 kohdassa.
- 255 Viidennen kanneperusteen kolmas osa ja mainittu kanneperuste kokonaisuudessaan on näin ollen hylättävä.
- 256 Edellä esitetyn perusteella on pääteltävä, ettei kantaja ole onnistunut osoittamaan, että komissio olisi syyllistynyt sääntöjenvastaisuuksiin, jotka oikeuttavat riidanalaisen päätöksen kumoamisen sitä koskevin osin.
- 257 Kantajan esittämät kumoamisvaatimukset on näin ollen hylättävä.

B Vaatimukset, jotka koskevat kantajalle määrätyn sakon määrän alentamista

- 258 Kantaja kehottaa unionin yleistä tuomioistuinta alentamaan sille määrätyn sakon määrää komission mainittua määrää laskettaessa tekemien virheiden huomioon ottamiseksi. Kantaja kehottaa samoin unionin yleistä tuomioistuinta alentamaan kyseistä määrää kohtuuden vuoksi siinä tapauksessa, että hallinnollisen menettely kesto ei oikeuttaisi kumoamaan riidanalaista päätöstä. Se pyytää lopuksi unionin yleiseltä tuomioistuimelta, että sille myönnetään sama alennus sakon määrästä, joka väliintulijoille myönnetään mainitusta päätöksestä asiassa T-475/14, Prysman ja Prysman Cavi e Sistemi/ v. komissio nostetun kanteen johdosta.
- 259 Ennen kuin tutkitaan kantajan eri vaatimukset, joilla pyritään siihen, että sille määrätyn sakon määrää alennetaan, on huomautettava, että laillisuusvalvontaa täydentää täysi harkintavalta, joka on annettu unionin tuomioistuimille asetuksen N:o 17/31 artiklalla SEUT 261 artiklan mukaisesti. Tämän harkintavallan nojalla tuomioistuimilla on pelkän seuraamuksen laillisuutta koskevan valvonnan lisäksi oikeus korvata komission arviointi omalla arvioinnillaan ja siten poistaa määrätty sakko tai uhkasakko taikka alentaa tai korottaa sen määrää. On kuitenkin korostettava, ettei täyden harkintavallan käyttö vastaa viran puolesta suoritettavaa valvontaa, ja muistutettava, että menettely unionin tuomioistuimissa on kontradiktoria. Lukuun ottamatta oikeusjärjestyksen perusteisiin pohjautuvia perusteita, joihin kuuluu esimerkiksi riidanalaisen päätöksen perustelujen puuttuminen ja jotka tuomioistuimien on otettava huomioon viran puolesta, juuri kantajan on esitettävä kyseistä päätöstä koskevat kanneperusteet ja todisteet niiden tueksi (tuomio 8.12.2011, KME Germany ym. V. komissio, C-389/10 P, EU:C:2011:816, 130 ja 131 kohta).

1 Vaatimus määrätyn sakon määrän alentamisesta komission mainittua määrää laskettaessa tekemien virheiden vuoksi

- 260 Ensimmäiseksi on huomautettava kantajan kehotuksesta alentaa sille määrätyn sakon määrää komission mainittua määrää laskettaessa tekemien virheiden vuoksi, että yhtäältä kantajan kumoamisvaatimusten tueksi esittämät kanneperusteet on hylätty ja toisaalta ei ole olemassa seikkoja, jotka nyt käsiteltävässä tapauksessa voisivat oikeuttaa kyseisen määrän alentamisen. Tästä seuraa, että nyt käsiteltävä vaatimus on hylättävä kokonaisuudessaan.

2 Vaatimus määrätyn sakon määrän alentamisesta hallinnollisen menettelyn kohtuuttoman keston vuoksi

- 261 Toiseksi on riittävää huomauttaa kantajan kehotuksesta alentaa kohtuuden vuoksi sille määrätyn sakon määrää hallinnollisen menettelyn liian pitkän keston vuoksi, että vaikka se, että komissio loukkaa käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatetta, voi oikeuttaa kumoamaan komission SEUT 101 tai SEUT 102 artiklan perusteella hallinnollisen menettelyn päätteeksi tekemän päätöksen, jos kyseinen loukkaaminen merkitsee myös asianomaisen yrityksen puolustautumisoikeuksien loukkaamista, tällainen mainitun periaatteen loukkaaminen – olettaen, että se näytetään toteen – ei voi johtaa määrätyn sakon määrän alentamiseen (ks. tuomio 26.1.2017, Villeroy et Boch v. komissio, C-644/13 P, EU:C:2017:59, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 262 Kuten edellä 251 kohdasta ilmenee, käsiteltävässä tapauksessa ei ole kuitenkaan voitu todeta, että hallinnollinen menettely on kestänyt liian pitkään. Näin ollen nyt käsiteltävä vaatimus on hylättävä.

3 Vaatimus määrätyn sakon määrän alentamisesta, jotta mainittua määrää alennetaan yhtä paljon kuin väliintulijoiden sakon määrää alennetaan riidanalaisesta päätöksestä asiassa T-475/14 nostetun kanteen johdosta

- 263 Siltä osin kuin kolmanneksi ja viimeiseksi on kyse kantajan vaatimuksesta, jonka mukaan sakon määrää on alennettava yhtä paljon kuin unionin yleinen tuomioistuin alentaa sitä riidanalaisesta päätöksestä asiassa T-475/14, Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi v. komissio, nostetun kanteen johdosta, on huomautettava, ettei kantajan ole katsottu olevan vastuussa kyseessä olevasta kartellista sen vuoksi, että se on osallistunut suoraan kartellin toimintoihin. Kyseisen päätöksen 1 artiklan mukaan näet sen on katsottu olevan rikkomisesta vastuussa yksinomaan väliintulijoiden emoyhtiönä.
- 264 Tilanteessa, että emoyhtiön vastuu perustuu yksinomaan siihen, että sen tytäryhtiö on osallistunut suoraan rikkomiseen, ja että emoyhtiö ja sen tytäryhtiö ovat nostaneet samanaikaiset kanteet, joiden kohde on sama, unionin yleinen tuomioistuin voi lausumatta ultra petita ottaa huomioon sen, että toteamus tytäryhtiön osallistumisesta rikkomiseen on kumottu tietyn ajanjakson osalta, ja alentaa emoyhtiön maksettavaksi yhteisvastuullisesti sen tytäryhtiön kanssa määrätyn sakon määrää tätä vastaavalla tavalla.
- 265 Tältä osin on yhtäältä niin, että jotta taloudellinen kokonaisuus olisi vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta, on esitettävä todisteet siitä, että ainakin yksi yksikkö on syyllistynyt kyseisiä sääntöjä, ja tämä seikka on todettu päätöksessä, josta on tullut lopullinen, ja toisaalta niin, että on merkitykseltöntä, millä perusteella on todettu, ettei tytäryhtiö ole menettänyt kilpailusääntöjen vastaisesti.
- 266 Tällaisessa asiayhteydessä on viitattava siihen, että emoyhtiön vastuu on puhtaasti johdannainen ja perustuu yksinomaan siihen, että tytäryhtiö on osallistunut suoraan kilpailusääntöjen rikkomiseen. Tässä tilanteessa nimittäin emoyhtiön vastuun perusteena on sen tytäryhtiön kilpailusääntöjen vastainen menettely, jonka emoyhtiön katsotaan tehneen näiden yhtiöiden muodostaman taloudellisen kokonaisuuden vuoksi. Tästä seuraa, että emoyhtiön vastuu määräytyy väistämättä niiden tosiseikkojen mukaisesti, joista sen tytäryhtiön tekemä rikkominen muodostuu ja joihin sen vastuu liittyy erottamattomasti.
- 267 Samoista syistä on täsmennettävä, että tilanteessa, jossa mikään tekijä ei yksilöi sitä käyttäytymistä, josta emoyhtiötä moititaan, tytäryhtiön maksettavaksi yhteisvastuullisesti sen emoyhtiön kanssa määrätyn sakon määrän alentaminen on vaadittujen menettelyllisten edellytysten täytyessä ulotettava koskemaan myös emoyhtiötä.

- 268 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että sekä kantaja että väliintulijat ovat nostaneet kanteen riidanalaisesta päätöksestä ja että näillä kanteilla on osittain sama kohde eli ensisijaisesti mainitun päätöksen 2 artiklan f alakohdassa määrätyn sakon kumoaminen niitä koskevilta osin ja toissijaisesti mainitun niiden maksettavaksi yhteisvastuullisesti määrätyn sakon määrän alentaminen.
- 269 On siis katsottava, että kantaja hyötyy samalla tavalla riidanalaisen päätöksen mahdollisesta kumoamisesta kuin väliintulijat asiassa T-475/14 nostetun kanteen yhteydessä.
- 270 On kuitenkin korostettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tänään asiassa T-475/14, Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi v. komissio antamallaan tuomiolla kumonnut kanteen kyseisen tuomion taustalla olevassa asiassa eli se on kumonnut sekä väliintulijoiden esittämät kumoamisvaatimukset että väliintulijoiden vaatimukset, jotka koskevat niille määrättyjen sakkojen määrän alentamista.
- 271 Kantajan vaatimus, jonka mukaan sen sakon määrää on alennettava yhtä paljon kuin väliintulijoiden sakon määrää alennetaan riidanalaisesta päätöksestä asiassa T-475/14, Prysmian ja Prysmian Cavi e Sistemi v. komissio, nostetun kanteen johdosta, ei siis voi menestyä ja näin ollen vaatimukset, jotka koskevat kantajalle määrätyn sakon määrän alentamista, on hylättävä kokonaisuudessaan.
- 272 Kaiken edellä esitetyn perusteella nyt käsiteltävä kanne on hylättävä.

IV Oikeudenkäyntikulut

- 273 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 274 Koska kaikki kantajan vaatimukset ja kanneperusteet on hylätty ja koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.
- 275 Työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi määrätä, että muu kuin mainitun artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittu väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan. Nyt käsiteltävän asian olosuhteissa on todettava, että Prysmian ja PrysmianCS vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanne hylätään.**
- 2) **Goldman Sachs Group, Inc. vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.**
- 3) **Prysmian SpA ja Prysmian Cavi e Sistemi Srl vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Collins

Kancheva

Barents

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä heinäkuuta 2018.

Allekirjoitukset

Sisällysluettelo

I Asian tausta	2
A Kantaja ja kyseessä oleva ala	2
B Hallinnollinen menettely	2
C Riidanalainen päätös	3
1 Kyseessä oleva kilpailusääntöjen rikkominen	3
2 Kantajan vastuu	4
3 Määrätty sakko	4
II Asian käsittelyn vaiheet sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset	5
III Oikeudellinen arviointi	6
A Kumoamisvaatimukset	7
1 Ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu SEUT 101 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen sekä oikeudelliseen virheeseen ja ilmeiseen arviointivirheeseen	7
a) Ensimmäinen osa, joka liittyy ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan olettaa- maan soveltamiseen 29.7.2005 ja 3.5.2007 välisen ajanjakson osalta	7
1) Ensimmäinen väite, joka liittyy ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletta- man soveltamiseen 29.7.2005 ja 3.5.2007 välisen ajanjakson osalta	8
2) Toinen väite, joka koskee ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskevan oletta- man kumoamista	12
b) Toinen osa, joka liittyy komission päätelmiin 29.7.2005 ja 28.1.2009 välisestä ajanjaksosta ...	13
1) Oikeus nimittää Prysmianin eri hallitusten jäsenet ja oikeus kutsua osakkeenomistajat koolle yhtiökokouksiin ja ehdottaa hallitusten jäsenten tai koko hallitusten erottamista ..	15
2) Se, miten kantaja on tosiasiallisesti ollut edustettuna Prysmianin hallituksessa	17
3) Kantajalla hallituksessa olleiden edustajien hallinnointivaltuudet	18
4) Kantajalla Prysmianin perustamissa komiteoissa olleen roolin merkitys	19
5) Säännöllisten päivitysten ja kuukausikertomusten saaminen	20
6) Toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan ratkaisevan määräysvallan säilyminen IPO:n toteuttamisajankohdan jälkeen	21
7) Näyttö teollisuusomistajalle tyyppillisestä käyttäytymisestä	22
8) Kaikkien riidanalaisessa päätöksessä esitettyjen seikkojen arviointi	23

c) Kolmas osa, joka liittyy komission päätelmään, jonka mukaan kantaja ei ollut pelkkä rahoitussijoittaja	23
2 Toinen kanneperuste, joka perustuu asetuksen N:o 1/2003 2 artiklan rikkomiseen, näytön riittämättömyyteen ja SEUT 296 artiklassa määrätyn perusteluvollisuuden noudattamatta jättämiseen	25
a) Ensimmäinen osa, joka perustuu asetuksen N:o 1/2003 2 artiklan rikkomiseen ja todisteiden riittämättömyyteen	25
b) Toinen osa, joka perustuu perusteluvollisuuden noudattamatta jättämiseen	27
3 Kolmas kanneperuste, joka perustuu SEUT 101 artiklan ja kyseisen asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen sekä yksilöllisen vastuun ja syyttömyysolettaman periaatteiden loukkaamiseen	28
4 Neljäs kanneperuste, joka perustuu SEUT 101 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan rikkomiseen, ilmeiseen arviointivirheeseen sekä oikeusvarmuuden ja seuraamusten yksilöllisyyden periaatteiden loukkaamiseen	29
5 Viides kanneperuste, joka perustuu puolustautumisoikeuksien loukkaamiseen	31
a) Ensimmäinen osa, joka liittyy siihen, että komissio ei ole antanut kantajalle mahdollisuutta tutustua sen puolustautumisen kannalta olennaisiin asiakirjoihin	31
b) Toinen osa, joka liittyy siihen, että komissio on viivästyttänyt laittomasti mahdollisuutta tutustua muihin puolustautumisen kannalta olennaisiin asiakirjoihin	33
c) Kolmas osa, joka liittyy hallinnollisen menettelyn liialliseen kestoan	34
B Vaatimukset, jotka koskevat kantajalle määrätyn sakon määrän alentamista	37
1 Vaatimus määrätyn sakon määrän alentamisesta komission mainittua määrää laskettaessa tekemien virheiden vuoksi	37
2 Vaatimus määrätyn sakon määrän alentamisesta hallinnollisen menettelyn kohtuuttoman keston vuoksi	38
3 Vaatimus määrätyn sakon määrän alentamisesta, jotta mainittua määrää alennetaan yhtä paljon kuin väliintulijoiden sakon määrää alennetaan riidanalaisesta päätöksestä asiassa T-475/14 nostetun kanteen johdosta	38
IV Oikeudenkäyntikulut	39